

LAISVOJI
LIETUVA
LITUANIA
LIBRE

Dr. Kazimieras Grauzinis

Lietuvos Respublikos Nepaprastas Pasiuntinys ir Iga-
liotas Ministras Pietų Amerikai. Jis tebeasistovauja Ne-
priklausomą Lietuvą ir tebesinaudoja aukščiausiu diplo-
mato teisėmis šitame kontinente, nes nei viena Pietų
Amerikos respublika nepripažino Sovietų Sąjungos
smurto prieš Lietuvą. Būdamy vieningi ir turėdami pri-
pažintus diplomatus, mes atgausim Lietuvos laisvę.

Lietuvos Praeitis

Lic. Vladas Staniliūnas

Mokslinėji LAISVOSIOS LIETUVOS mįslė

PO MINDAUGINIS LAIKOTARPIS
(1263 — 1282)

Treniotas ir kiti žymesnieji kunigaikščiai, nepatenkinti Minčiaugo draugyste su kryžiuočiais, nutarė jį nušalinti. Šamokslas ivyko 1263 m. Nužadytas Mindaugas ir jo du sūnūs: Rutylis ir Rupeikis.

Mindaugas buvo pirmutinis Lietuvos vieningumo simbolis. Jam žuvus neliko stiprios jėgos, kuri galėtų sėkmingai valdyti kraštą. Įpėdinių nepaliko, kadangi jo sūnūs Rutylis ir Rupeikis žuvo drauge su juo. Trečiasis sūnus Vaišvilkas buvo vienuolis ir gyveno Graičioje. Kiekvienas iš tuolaikinių kunigaikščių norėjo užimti Mindaugo vietą. Laimėjo Mindaugo seserėnas Treniotas.

Treniotas tevaldė Lietuvą ne pilnu du metu (1263 — 1265). Jis daug padėjo prieš ordiną sukūlusiams prūsams ir latviams. Kadangi jis persekėjo krikščionis ir Mindaugo šalininkus, tai šių paskutiniųjų tapo nužudytas.

Vaišvilkas (1265 — 1268). Mindaugo šalininkai parsikvietė jo sūnų vienuolį, Vaišvilką, ir jam pavedė valdyti kraštą. Vaišvilkas buvo paklusnūs visi kunigaikščiai. Išskyrus žemaičius. Po dviejų valdymo metų Vaišvilkas vėl laisvu noru atsistojo sosto ir vėl grįžo vienuolynan. Lietuvą paėmė savo sesers vyrui Švainui.

Svarnas Lietuvą tevaldė tikrai vienus metus. Jis mirė 1269 m.

Su Svarno mirtimi išsiblaugė žymesni Mindaugo giminaičiai, kurie galėtų valdyti kraštą. Krašto valdovai turėjo iškilti iš kitų, naujų giminių. Atsižymi Kernavės kunigaikštis Traidenis.

Traidenis (1270 — 1282) buvo tautiškos bei pagoniškos dvasios valdovas. Jam turėjo valdyti ir gintai grynai lietuviškas žemes. Jis nesistengia užkariauti svetimų kraštų, su nieuo nesudaro sąjungos, nuo priešų ginasi patsai vienas. Keletą kartų sutriuškina ordiną. Ypatinai jam sekėdavosi kovoti atvirame lauke. Tvirtovės nepasisėkdavo išgrauti. Priešingai, jo laikotarpį vokiečiai dar pasistatydino Daugpilio tvirtovę.

Traidenis neglostė ir lenkus. Jeigu šie užsikabindavo, tai Traidenio kariuomenė pasiekdavo net Krokuvą. Lenkų Mozūrų kunigaikštis, Boleslovas antrasis, bijodamas Traidenio galybės, su juo susigiminiavo veddamas jo dukterį.

Trumpai: Traidenio laikotarpį Lietuva pagarsėjo kaip galinga karinė jėga. Baigta kuri tautiška Lietuvos valstybė. Galutinai ją ustatyrino Vytenis ir Gediminas.

CINE SELECTO

Vienintelis lietuvių P. Zukelio kinas
Urugvajuje

c. Grecia 1105 - 07. Cerro.

Tel. 22 - 11 - 25.

Filmos:

Visuomet paskutinės laidos, menš-
kiausios ir aukštos kokybės. Dau-
gumos lietuvių ir kitataučių gau-
siai lankomas kino teatras.

Bertazzoni & Lorio.

Taller de Fotografados
Paysandú, 1025 - 27 — Teléf. 84919,
Montevideo.

Hueco Offset, Fotocolor, Fotocromos, Tricromias, Autotipias, Lineales, Fotolitos, Dibujos y Estereoniquel.

U. L. Kultūros Draugija

calle Río de Janeiro 4001, Cerro
Montevideo

Nuomuoja savo patalpas:

Parengimams, vestuvėms, banketams, pa-
prastiems šokiams, susirinkimams ir pas-
kaltoms. Dėl sąlygų, galima kreiptis kiek-
vieną dieną, draugijos raštine:

c. Río de Janeiro 4001, Cerro.

— Lituania Libre —

REVISTA MENSUAL
de

Ciencia, Artes y Letras

Río de Janeiro 4001. CERRO

EDITADA por la
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY. LITUANIA

Aprobada y reconocida por la
Ley del Gobierno Superior de la
Nación, con la Personería Jurídica
— en el año 1941 —

Órgano oficial y propiedad intelectual
de la misma. Impreso en la
Imprenta Fortaleza

Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001
— Cerro —

Redactor Responsable:

JULIAN JAZAUSKAS

Berna 2347. Cerro

• Administrador

Pedro Korkuzas

Río de Janeiro 4001

Cerro

Metiné Prenumerata:

Urugvajije \$ 1.50 U.

Argentinoj \$ 3.00 Ar.

Amerikoj \$ 1.00 dol.

Perlaidas sijsti admi-

nistratoriains vardu.

Raštus sijsti redakci-

o's vardu.

— Lituania Libre —

Río de Janeiro 4001

Cerro. Montevideo.

Uruguay.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) I | Montevideo, Graudis - Diciembre 1945 | Nr. 12

Discurso del Presidente Harry S. Truman

LOS FUNDAMENTOS DE LA POLITICA EXTERIOR DE ESTADOS UNIDOS

1 — No pretendemos la expansión territorial ni ventajas egoístas. No tenemos planes de agresión contra ningún otro Estado, grande o pequeño, no tenemos ningún objetivo que deba chocar necesariamente con los propósitos pacíficos de ninguna otra nación.

2 — Creemos en el retorno eventual de los derechos soberanos, y del gobierno propio de todos los pueblos que han sido desalojados de ellos por la fuerza.

3 — No aprobaremos cambio geográfico territorial alguno, en ninguna parte de la tierra, con la cual estemos en buenas relaciones a menos que ese cambio se haga de acuerdo con los deseos libremente expresados del pueblo respectivo.

4 — Creemos que a los pueblos que están preparados para tener gobierno propio se les debe permitir elegir su propia forma de gobierno por su voluntad libremente expresada, sin ninguna intervención extranjera. Eso se aplica a Europa, Asia y Africa así como al hemisferio occidental.

5 — Por la acción combinada y cooperativa de nuestros aliados en la guerra ayudaremos a los estados enemigos derrotados a establecer gobiernos pacíficos y democráticos de libre acción, y trataremos de configurar a un mundo en el cual el nazismo y el fascismo y la agresión militar, no pueden existir.

6 — Nos negaremos a reconocer cualquier gobierno impuesto a cualquiera nación por la fuerza de una potencia extranjera. En algunos casos será imposible impedir la imposición por la fuerza de tal gobierno. Pero Estados Unidos no reconocerá a tal gobierno.

7 — Creemos que todas las naciones deberán de gozar de la libertad de los mares y de igualdad de derechos de navegación de los ríos, de los cursos de agua fronterizos y de los cursos de agua que pasen por más de uno.

8 — Creemos que todos los estados aceptados en la Sociedad de Naciones, deberán tener acceso en forma equitativa al comercio y materias primas del mundo.

9 — Creemos que los Estados soberanos del hemisferio occidental, deben elaborar sus asuntos como buenos vecinos, en la solución de sus problemas comunes.

10 — Creemos que la plena colaboración económica entre todas las naciones grandes y pequeñas es esencial para el mejoramiento de las condiciones de vida en el mundo y para la vida sin temores y sin necesidades.

11 — Continuaremos tratando de promover la libertad de expresión y la libertad de culto en todas las regiones del mundo.

12 — Estamos convencidos de que la preservación de la paz entre las naciones requiere una organización de las Naciones Unidas, compuesta de todas las naciones pacíficas del mundo, que deseen utilizar conjunta y voluntariamente la fuerza si fuese necesario para asegurar la paz. Esa es la política exterior que guía en estos momentos a Estados Unidos.

Metams suėjus

Metai atgal, kaip mažutis dausų meteoras tamsią rudenio naktį, svystelėjo mūsų padangėj «Laisvoji Lietuva».

Tikrieji lietuviai patriotai žurnalą sutiko su džiaugsmu ir tuojau susirūpino jo egzistencija, o pamėgę diktatūrai vergauti tautos pardavikiai sustaugė piktų balsų su «Laisvosios Lietuvos» pasirodymą mėgino «išskinti» net pavojumi Urugvajaus respublikai.

Bet «Laisvoji Lietuva» ryžosi tesėti savo žodį ir kaip nebuvo vargingi jos pirmieji žingsniai, bet šiandieną jau mini savo kuklaus darbo metinę.

Gal tai daug padėjo ir ypatinga «Laisvosios Lietuvos» misija, pašaukta išeiti mūsų ramos, darbščios ir talką mylinčios tautos balsais nelaimės metu.

Plėsrūs, žiauriausias diktatūros, rudasis ir raudonasis smakai draskė ir dalinosi Europą. Jų imperialistinių dalybų pirmoji auka buvo Lietuva. Pradžioje, raudonasis smakas į mūsų žydintį kraštą atėjo su mirtos šakele, bet jis greit sulaužė visas sutartis ir mūsų tautą panėrė į kraujo bei asarų jūrą.

Šitoji tragedija, begalinu skausmu ir liūdesiu plėšanti kiekvieno doro lietuviu širdį privertė, kad ir nedidelį, bet ryžtingą šauknių lietuvių patriotų būrelį išleistų «Laisvąją Lietuvą», kad pasisakius, jog mes kaip tauta nei sunykti nei vergauti nenorim, kad į mūsų krašto laisvę jokių teisų neturim nei vokiečiai nei rusai ir kad šitam balsui kelti jungus sveikasias išelvijos jėgas kaip siūpus, taip ir anapus La Platos.

Nesikaišysim povo plunksnomis ir nesigirsim, nes metų bėgyje stebūto nieks nepadarys. Mes padarėm ką galėjom ir kaip mokėjom ir į ateinančius metus žengiam drąsesni, tvirtesni bei kupini vilties, kad visi tie lietuviai, kurie savo tėvų žemel trokšta laisvės, gausiau parems mūsų darbą ir bendromis jėgomis padarysime, kad «Laisvoji Lietuva» taptų gyvas, įdomus ir rimtas kovos žurnalas. Mes tai tikim, nes lietuvių patriotų eilės didėja.

Su širdgėla ir pasigailėjimu tenka prisiminti ir sovietų Lietuvos priešai, kurie tai sukto propagandos paveiktai, tai judo grašio viliojami, prarado žmogaus sąvygarbos bei tautybės jausmą ir visas priemones laiko geromis, kurios tik kenkia lietuviui ir neša naudą maskolui.

Tai reta išsigimimo pavyzdys. Ir tuo

laiku, kai patys rusai kalba tik apie savo tėvynę, paverdami mažesnes tautas didina savo teritoriją, kai žydų tauta ieško savo jau 2000 metų prarastos tėvynės, kai net puslauri kinės Borneo tautelės prašo savo kraštui laisvės, nelaimingi mūsų neišmanėliai smalomis spinaud savo tautai į vėlą ir garbina tik rusišką nagaliką. Nors jie mūsų tautai ir dingę bei klėda apie jos reikalus kalbėdami, tačiau neišvengiami mūsų kovos kelyje ir su jais «Laisvoji Lietuva» bus be kompromisų.

Nors «Laisvoji Lietuva» dviguba energija ir pasiryžimu žengia į savo darbo antuosius metus, bet šito būty permaža. Kad žurnalas pilnai atliktų savo paskirtį ir tinkamiau patarnautų Tėvynės laisvei, būtinai reikalinga visų geros valios lietuvių patriotų talka. Tegul nebus tikro lietuvių grėčios, kurios nelankytų «Laisvoji Lietuvai», kaip tegul nebus lietuvių patrioto, kuris tai parašydamas, tai patardamas ir paragindamas kitus užsipernumeruoti, padės dirbti kilnų pavergtos Tėvynės gelbėjimo darbą.

Kaip iki šiol, taip ir ateityje «Laisvoji Lietuva» neužsiims partijų principų ar statusų niškinimu. Tai ateities reikalas. Kai Lietuva bus laisva, tuomet tautos atstovai susirinę į Seimą pasakys kaip ji nori valdytis. Dabar reikia vieningai, patvariai, ryžtingai ir nesvyruojančiai dirbti. Dirbti, kad Lietuvą išlaisvintų Kiekvienas lietuvis patriotas yra mums brangus kovojos, todėl šitame didžia me Tėvynės laisvinimo darbe turi būti ir socialistas ir katalikas ir laisvamanis kuris tik nori matyti Lietuvą laisvą ir nepriklausomą. Šito principo «Laisvoji Lietuva» griežtai laikysis, nes tiki, kad šis kelias bus trumpesnis bei lengvesnis į laisvą, nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą.

Tikėkim laimėti, nes mūsų pusėj tiesa. Laimėjimo viltį mums didina ir kovojanti mūsų tauta ir didėjęs pasaulio sąžinės balsas.

Tegyvuoją pasaulio lietuvių kova už savo tėvų žemės laisvę!

Tegyvuoją laisva, nepriklausoma ir demokratine Lietuva!

Julius Jazauskas

«Laisvosios Lietuvos» Redaktorius.

Š AUKSMAS I PASAULIO
SĄŽINĖ

Sis memorandumis «Lietuvos Dienos» proga buvo išsiuntinėtas laisvųjų šalių vyriausybėms. Jį dedame kiek sutrumpinę.

Red.

Lietuvių tauta 1918 m. vasario 16 d. nepriklausomybę deklaravusi, laisvės idealą kraujo ir gyvybės aukomis apgynusi, sukūrė puiknią ir taikingą valstybę, viso civilizuoto pasaulio pripažinti ir respektuoti. Bet antysis pasaulinis karas, kryžmine ugnimi Lietuvos nusiaubęs, sudarė tokią ties Baltijos kraštais padėtį, kuri verčia šauktis pasaulio sąžinės.

1959 m. Lietuva pasirašė Draugiškumo ir Tarpusavio Pagalbos sutartį su Sovietų Sąjunga. Sutarties, kuri buvo numatyta penkiais metais, septintame punkte sakoma, jog jos įgyvendinimas «jokiu būdu neturi paliesi susitariančių šalių suverenitą teisių, ypač jų valstybinės santvarkos, ekonominės ir socialinės sistemos, karinių priemonių ir, bendrai, nesikišimo į vidus reikalus dėsnio».

Deja, taip nėra Raudonosios armijos invazija 1940 m. birželio 15 d. į Lietuvą, o kiek vėliau ir į kitus Baltijos kraštus, sunaikino tų kraštų demokratiją, laisvą socialinį ir kultūrinį gyvenimą. Su okupuacinės kariuomenės ir Sovietų politinės policijos pagalba buvo praversti rinkimai į taip vadinamą liaudies seimą, kuris buvo priverstas priimti rezoliuciją Lietuvą formaliai jungiančią į SSSR. Tie suklastuoti rinkimai tik su komunistinių kandidatų sąrašais buvo ne lietuvių tautos, bet okupanto valios išreiškimas. Kokiu būdu jie praversti, pavaizduoja jau tas faktas, kad Londono kai kurie dienraščiai paskelbė oficialius rezultatus iš Maskvos žinių agentūros 24 valandomis anksčiau negu balsavimas buvo baigtas.... «Rinkimai» nebuvo ir negalėjo būti demokratiški, jau vien dėl to, kad balsuotojams nebuvo duota jokio pasirinkimo tarp kandidatų: kandidatų buvo pasiūlyta ty-

gai tiek, kiek reikėjo išrinkti atstovų — nei daugiau, nei mažiau. Ir balsuotojams buvo uždrausta balsuoti prieš arba daryti betkokių pažymėjimus balsavimo kortelėse. Tokiu būdu kandidatų sąrašas, kuris buvo pakeltas balsuotojams, negalėjo būti nei atmetas, nei pakeistas.

Sovietų slouksniai neslėpė Raudonosios armijos rolės Lietuvos prijungimui. Iš daugelio šuo atžvilgiu charakteringų pasisakymų galima paminėti šį «Tasso» (4.8.1940) pripažinimą: «Su Stalino vardu Raudonoji armija atėjo į Lietuvą. Su Stalino vardu Raudonoji armija suteikė galingą pagalbą Lietuvos laudies reikalavimams».

Prieš komunistų partijos diktatūrą, prieš priverstiną sovietizaciją ir rusifikaciją, prieš nuosavybės atėmimą, prieš sąžinės sprespaudą ir ypatingai prieš masines ramių gyventojų deportacijas į Sibirį ir Centrinę Aziją, Lietuvos gyventojai 1941 m. birželio mėn. vieningai suėdė. Tas visuotinis lietuvių tautos prieš pavergėjus sukilimas ir 1944 m., antrą kartą Raudonajai armijai prie Lietuvos artėjant, šimtų tūkstančių Lietuvos gyventojų pasitraukimas į anglosaksų administruojamą Europos dalį, yra tikras ir kategoriškas atsakymas į Sovietų pretenzijas Lietuvos atžvilgiu.

Kad Lietuvoje okupantų elgėsi buvo ir yra prieš tos šalies gyventojų norą ir valią, parodė lietuvių tautos pasipriešinimą, tiek Sovietų Rusijai, tiek nacinei Vokietijai. Lietuviai nė su vienu okupantu nebendradarbiavo. Nuo bolševikų ir nuo nacijų lietuviai koncentracijos stovyklose žuvo tūkstančiai.

1959 m. Reicho vyriausybė darė didelį spaudimą į Lietuvą, kad puldama Lenkiją ji verstų Vokietijos sąjungininkė ir už tai prižadėjo privilegijų. Faktas, kurį mes čia ypatingai pabrėžiame yra tas, kad Lietuva nepasidavė Reicho spaudimui ir liko išlikoma laisvės ir teisės dėsniams ir Vakarų demokratijoms. Kada iššies eilė Europos valstybių virto Reicho satelitėmis, Lietuva net nepatogioje savo geografinėje pozicijoje pagaudai atsispyrė. Nežiūrint, kad Lietuva turėjo patogią proga iš grūnančios Lenkijos valstybės atsiimti Vilniaus kraštą, jį laikė moraliniu bloku dalyvauti nacijų ir sovietų jėgoms aktuose prieš kaimyninę tautą. Vėliau, nacijų triumfo Europoje laikotarpyje, lietuviai su nepaprastu atkaklumu pasipriešino «Zivilverwaltung» vykdytai geramizacijai ir mobilizacijai, kai tuo pačiu metu lietuviai emigrantai visomis išgalėmis rėmė Jungtinių Tautų pastangas karui laimėti. Kovoje prieš totalitarizmą lietuvių tautos valia yra niški ir jos sąžinės svairi.

Laisvę ir taiką mylanti lietuvių tauta iki šiol, deja, dar palikta galingo kaimyno okupacijoje. Kai triumfuojanti demokratija žada pasauliui teisingą taiką ir patvarią saugumą, laisvę apsispręsti ir pagal savo principus gyventi, Lietuvoje dar viešpatauja teroras,

SAUKSMAS Į PASAULIO SAŽINĘ

(Užbaiga iš 213 puslapio.)

sąžinės sprespauda ir sisteminis tautos naikinimas masinėmis deportacijomis lėtai mirčiai ir Rusijos gilumą. Patikimomis žiniomis, iki šiol iš Lietuvos į Sibirą nežmoniškose sąlygose jau ištremita apie 200.000 lietuvių.

Laisvoje šalyse gyvenantieji lietuviai šaukiasi į pasaulio sąžinę prašydami, kad Jungtinių Tautų draugui Lietuvai būtų suteikta bent tiek teisų ir respekto, kiek Ašies draugams. Toms šalims paliekamos bent susiaurintos suvereninės teisės. Trys Didieji pažadėjo joms žodžio, spaudos ir religijos laisvę. O kodėl demokratijai išlikimą Lietuvą norima tyliai paversti Sovietų provincija ir jos gyventojus — žiauriam išnaikinimui palikais be teisiais vergais?

Mes lietuviai esame įsitikinę, jog agresija prieš Lietuvą ir sovietizacijos metodai vartojami Baltijos kraštuose yra tik maža dalis to didelio plano, kurį Sovietų Sąjunga siekia Europoje įvykdyti. Būtų tragiška, jeigu šis karas didelei Europos daliai būtų pakeitęs tikrai totalitarinių okupacijų vardus.

Kaip lietuvių tautos dalis, mes protestuojame, kad SSSR savo pažadų netaiko Lietuvai. Mes prašome, kad Tarpsąjunginė Komisija artimiausioje ateityje laikinai priimtų Lietuvos administraciją; kad iš mūsų žemės būtų atitraukta okupacinė Sovietų kariuomenė ir politinė policija (NKVD), kad būtų sustabdytas teroras, deportacijos ir priverstina sovietizacija; kad būtų sugrąžinti šimtai tūstančių tremtinių iš Rusijos gilumo; kad Jungtinių Amerikos Valstybių ir Didžiosios Britanijos atstovai stebėtų laisvus, slaptus Lietuvos gyventojų riakimus, tinkamai apsaugojant balsuotojus.

Jungtines Tautas mes maldaujame išgelbėti mūsų tautą nuo žiaurais išnaikinimo. Kaip pažangi Vakarų kultūros tauta, lietuviai nori laisvai gyventi ir už šitą gyvybinę teisę visomis išgalėmis kovoja.

Juozas Nakutis

Vienas iš žymesniųjų darbuotojų tarp išėivių Argentinoje, kuris be savo tiesioginio darbo, kaip nuoširdus lietuvis patriotas, visuomet randa laiko spaudos ir visuomenės darbiui. Nebuvo ir nėra nei vieno aktualiesnio išėivijos ar tautos reikalo į kurį jis nebūtų atsiliepęs savo gabia plunksna mūsų spaudoje, kaip nebuvo patriotinės Argentinos lietuvių organizacijos ar šiaip tautinio reikalo, kurio priešakiniam avangarde, nepalaužiamai nebūtų stovėjęs ir gerb. Juozas Nakutis.

Mums ypatingai malonu pažymėti šis daug nusipelnęs lietuvis kovotojas, nes gerb. Juozas Nakutis ir «Laisvosios Lietuvos» yra bendradarbis bei didelis prietelius.

— Laisvajai Lietuvai —
Sveikinimas

Kad susidūrė su savosios tautos vidujiniais bei išorės priešiniais ir pasiskaitai jų spaudos, tai kad ir didžiausio patrioto mintis užgula sunki pesimizmo našta ir lyg pradėti pasiduoti jos vergijai, manydamas, kad vistiek kaip Lietuvos žemė, taip lietuviška dvasia baigiama suminti bevilčiai ir dumbli.

Bet štai skambutis ir paaiškėja, kad laisvė kanėšys atnešė «Laisvąją Lietuvą»! Jau vien tik žurnalo vardas pesimizmui suduoda tvirtą smūgį, o kai jį pradėti skaityti ir įsigilinti į jo

optimistines mintis, į kovos šūkius už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, tai pasidaro tik pieta, kad buvo pasiduodama nevilčiai ir greit tampa jau nepalaužiamas už savo tautos reikalus kovotojas ir visa to, kas lietuviška mylėtojas.

Tad dvylikto «Laisvosios Lietuvos» numerio proga, sveikinu jus nenuilstomą redaktorių p. Julij Jauską, administratorių p. Petri Korkuzą, visą redakcijos štabą, bendradarbius, rėmėjus bei skaitytojus ir linkiu, kad šis vienintelis Pietų Amerikos tikrųjų lietuvių žurnalas visad gyvuotų ir stiprintų pasiryžimą kovai už tėvų žemės laisvę.

Juozas Nakutis.

Ponia L. Graužinienė

Tarptautinės Vaikams Gelbėti Sąjungos Argentinos Skyriaus Lietuvių Sub-Komiteto Pirmininkė.

Be jos, šį Lietuvių Sub-Komitetą sudaro: žinoma pramonininkė ponja E. Čekanauskienė, Vicepirmininkė. Pedagogė ir visuomenės veikėja ponja E. Ryselienė, Sekretorė ir panelė V. Birknevičiūtė, Iždininkė.

Dėl ko šis Lietuvių Moterų Komitetas susiorganizavo ir ką veiks, tai pats pasisako savo atsisaukime į tautiečius, kurį čia pat ir spausdinam, būdami tikri, kad jis ras reikiamą atgarsį visose mūsų kolonijose.

Tai būtina ir didžiai garbinga pareiga, kiekvienai geros valios ir kilnios širdies lietuvei motinai ar mergaitei pasidarbuoti, kad šio

Komiteto balsas pasiektų jautrias sielas, kad jis skubiai galėtų ištiesti pagalbos ranką nekaltiems kūdikiams, patekusiems taip skaudžion nelaimėn.

Mes ypatingai kreipiam domę Urugvajaus kilniųjų lietuvių motinų ir mergaičių, kad jos pasirodytų vertos lietuvių vardo ir nedelsdamos susirūpintų padėti šiam Komitetui gelbėti mažuosius lietuviukus, dėl karo ir okupantų žiaurumo patekusius į skurdo, bado ir kančių rankas, kurių daugelio tėvai yra išdudyti arba nuo jų atskirti ir nublokšti į tolimus pasviečius.

Lietuvių Moterų Komiteto atsisaukimas filipsta sekančiame puslapyje.

✱

Tautiečiai Ir Tautietės

Šio tik ką pasibaigusio karo pasėkojė šimtai tūkstančių mūsų brolių lietuvių, netekę savo brangios Tėvynės, atsidūrė tragiškoje padėtyje: vieni jų žiaurus bolševiko buvo ištremiti Sibiran ar kitosna tolimos Rusijos vietosna; kiti, to pat likimo bijodami, bėgo, kur kas galėjo, dažnai net ir antro savo priešo žemėn; tretii nacių buvo varu išvežti koncentracijos stovyklosna ar priverstinėms darbams Vokietijon.

Rusijos gilumon ištremitiesiems mes niekuo padėti negalime, nes bolševikai neįsileidžia jokių tarptautinių šalpos draugijų atstovų, todėl nėra jokios garantijos, kad mūsų siunčiama pagalba juos pasieks.

Del tos pačios priežasties negalime pasiekti mūsų vargstančių brolių karo nuterioje Lietuvoje.

Tačiau lygiai sunki yra padėtis mūsų tremtinių, kurie atsidūrė amerikiečių, anglų ir prancūzų okupuotoose Vokietijos dalyse. Jie Lietuvon grįžti negali, nes tai būtų jiems mirtis ar geriau ištremitas Sibiran. Jų pinigų ir drabužių išteklius baigiasi. Jie alkani ir apiplyšę. Ypatingai kenčia tūkstančiai tremtinių vaikučių, kurie kartu su tėvais bėgo nuo žiaurus priešo...

Apie tą sunkią lietuvių vaikų padėtį buvo gautas pranešimas iš Tarptautinės Vaikams Gelbėti Sąjungos Genevoje, kurios skyriui Argentinoje pasiūlius, susidarė Lietuvaiečių Sub-Komitetas iš sekanciu asmenų:

- p. L. Grauzinienė,
- p. E. Cekanauskienė,
- p. E. Rysellenė ir
- p. I. V. Birknevičiūtė.

Tad šio Sub-Komiteto vardu kreipiamės į visus geros valios lietuvius Argentinoje ir kitose Pietų Amerikos valstybėse, kviedamios prisidėti savo aukomis prie šio kilnaus patriotinio labdarės darbo. Aukoti galima ne tik pinigus, bet įvairiausius kitus dalykus k. a.: apavą, pirštines, drabužius (gali būti ir seni, tačiau prašoma duoti švarius ir sulopytus), medžiagas drabužiams, vilnonius arba medvilninius siūlus mezginiams ir siuviniai arba adymui, paklodes, antklodes, rankšluosčius, ir t. p.; taip pat priimama miltas ir visoki sausi maisto produktai bei konservai.

Taip pat kviečiame visas bent kiek laisvo darbo turinčias lietuvaives prisidėti savo darbu rinkti tas aukas, jas tvarkyti, parengti siuntimui, taip pat gaminti vaikams drabužius ir t. p. Mūsų surinktos aukos Tarptautinės Vaikams Gelbėti Sąjungos rūpesniu nemokamai skubiai bus persiustos Europon ir ten tuojau per savo delegates išdalintos labiausiai pašalpos reikalingiems lietuvių vaikams.

Pagalios kviečiame visas lietuvių draugijas prisidėti renkant aukas savo narių tarpe, aukojant iš draugijų kasų ir darant parengimus, kurių pelnas būtų skiriamas šiam tikslui.

Šiam mūsų vargstančių vaikučių šelpimo darbu graži pradžia jau padaryta.

Lietuvai išlaisvinti Centrai Argentinoje tarpininkaujant surinkta \$ 2504 (du tūkstančiai penki šimtai keturi argentinai pezai), kurie š. m. rugsėjo 22 d. buvo įteikti T. V. G. Sąjungai, iš kurios pirmininkės ponios Edda D. V. de Anchorena to pat mėn. 29 d. gautas padėkos laiškas, kuriame patvirtintas sudarytas Lietuvaiečių Sub-Komitetas ir pareikšta, kad įteiktoji suma pinigų bus tuoj telegrafu persiusta Genevon (Šveicarijion). Iš kur bus suteikta skubi pagalba Vokietijoje esantiems lietuvių tremtinių vaikams.

Visais viršminėtais reikalais paaiškinimus galima gauti ir viso-tariopas aukas galima įteikti visoms Sub-Komiteto narėms sekanciu asmenims:

- p. L. Grauzinienė c. Pampa 4174.
U. T. 51-0527
- p. E. Cekanauskienė c. Don Bosco 44
Bernal U. T. 202-0259
- p. E. Rysellenė c. Corquin 5555
U. T. 68-9556
- p. V. Birknevičiūtė c. Bergamaster 3235
Avellaneda

Be to, drabužius ir kitas aukas maloniai sutiko priiminti Seselės Kazimierietės c. Brasil 855 Avellaneda, pas kurias galima taip pat gauti siūlų įvairiems mezginiukams vaikams gaminti.

p. S. Barsanti c. Salgüero 1863 p. I. D.
Taip pat, kas nori, gali savo aukas pinigais ar drabužiais įteikti pačiai T. V. G. Sąjungai (c. Cerrito 1239), pažymint, kad

TAUTIEČIAI IR TAUTIETĖS

(Tęsinys iš 216 puslapio)

tai aukojama tautiniam lietuvių fondui.

Visų geradarių pavardės bus periodiškai skelbiamos lietuvišoje spaudoje.

Šiuomi nuosirdžiai dėkojame visiems jau paaukavusiems ir tą aukų rinkime pasidarbavusiems ir dar kartą labai kviečiame visus tautiečius, kurie dar nespėjo to padaryti, prisidėti visokeriopomis aukomis. Kadangi nuo Amerikos lietuvių duosnumo pareis lietuvių vaikučių sveikata ar net gyvybė, o juk visi gerai žinome, kad vaikai tai Tautos ateitis.

PER LIETUVAI IŠLAISVINTI CENTRĄ ARGENTINOJE.

lietuvių tremtinių vaikams sėlpti paaukėjo:

Per Dr. K. Grauzinį anonimūs aukoto-

jas	875 pezus
Laimutė ir Kazimieras Grauziniai	100 pezu
Laimutė Grauzinytė	10 pezu
Regina Nijolė Grauzinytė	10 pezu
Mildutė Grauzinytė	5 pezus
177 pezu ir 95 ct buvo surinkta Lietuvių Bažnyčioje 1945 - IX - 9 d.	

Po 100 pezu:

Pranas Ramanauskas, Emilija Čekanauskienė, «Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje».

Po 50 pezu:

Marija ir Juozas Nakučiai, Juozas Bendorinas, M. ir P. Santarai, S. ir A. Barsanti, Lietuvių moterų ir Mergaičių Draugija «Birutė», Liet. Klūbas «Vilnius».

Po 40 pezu:

K. Cibiras Verx

Po 30 pezu:

A. ir L. Grisonai K. Klūga.

Po 25 pezus

A. ir J. Brazaičiai, B. Mikšys, P. Vaičiūnis, sv. V. J. Teresės Dr.

Po 20 pezu:

Veronika Zekaitė, Elzė Belickienė.

Po 10 pezu:

Vincetas Grigaitis, Leonas Zekrys, Petras Kuraitis, Konst. Misiūnas, Kat. Dailidonytė, Elena Snieška, Mykolas Tamuliūnas, A. Galakvosčius, Kl. Sidluskas, A. Zydelis, A. Tumėnas, A. Kraučūnas, J. Kanapinskas, Roz. Kazlaūnienė, K. Savickis, E. Ryselienė, N. Budrevičienė, Buzienė, K. Tvirkutis, Pr. Jonaitis, Pr. Masulakis, J. Zatkėvičius, St. ir M. Ivannuskai, Pov. Miliauskas, Pet. Mačiulis, Elzė Dičoutė, B. Juodis, J. Vilimas, Pr. Krapavickas, V. Norikaitis

Po 5 pezus:

Pr. Dombravas, A. Kubilius, Petras Rau-

donikis, J. Baltrūnas, F. Žemaitis, Br. Marcinkevičius, Bern. Blumbergas, J. Petrauskas, P. Melišraitis, Juozas Develkis, Ed. Dominas, Br. Skaržauskas, Jonė Oricimaitė, O. Žemaitienė, J. Kiškėlis, Karolis Misiūnas, J. Gualda, Jonas Kašėta, Mykolas Z., Vincas Lukšys, Jurgis Kelavinskis, Leonas Zikas, Juozas Kaušila, K. Paukštė, A. Juknienė, M. Alšauskienė, Domicelė Sabanaitė, Elena Talmantaitė, Juozas Alšaukas, Jonas Stasiulevičius, Antanas Matulaitis ir J. Rudajitis.

Jurgis Strėla 4 pezus. Povilas Ražanskas ir Juozas Karužas po 5 pezus. Rik. Jasiulis, Ant. Mijauskienė, Ter. Aleksienė ir K. Leleiva po 2 pezu. Elena Loveikis, Adelė Marcinkevičienė ir Teofil. Slapšys po 1 pezu. Yra dar 5 pezu neišskaičiuoto paaukoti. Šios visos aukos, sumoje 2504 pezu jau telegrafu persiųstos Europon. Po to dar yra surinkta apie 200 pezu ir nemaža vartotų drabužių. Tų aukotojų pavardės bus paskelbtos kiek vėliau.

Adelė Čirpiūtė

Valstybės įstaigos valdininkė ir rimta susipratusi lietuvaite patriotė, kuri dažnai matom «U. L. Kultūros Draugijos» scenoje, kaip viena iš pirmaeilųjų artistų. Tai garbė jos tėvelių, mokytojų Adelę taip gražiai šaukėdū, o mūsų kolonijos pasididžiavimas, kad joje nestinga jaunų, talentingų ir patriotinių jėgų.

Albina Grigaitė

Plačiai žinoma mūsų kolonijoje visuomeninė, nuosirdi patifotė lietuvaite, kuri dažnai matom mūsų scenoje ir ypač gėrimės jos švelniausiu rimto balso lietuviškoms dainelėmis, kurtomis Albina gražina mūsų patriotinius parengimus ir šiaip žymesnius pobuvius.

Kun. Stanislovas Grigaliūnas.

Urugvajaus lietuvių kolonijos kapelionas, nuoširdaus lietuviško būdo ir didelės erudicijos lietuvis dvasininkas patriotas, kuris dėl savo taktiko ir objektyvumo yra visų su pagarba minimas ir mylimas.

Mums ypatingai malonu suminėti, kad gerb. kapelionas, be savo tiesioginių dvasininko pareigų bažnyčioje ir pedagogo mokykloje, visuomet randa laiko lietuviybės bei spaudos darbu. Jo talantingos plunksnos, gilios minties ir išsantių įtikinimų raštai, ginanti Lietuvos nepriklausomybę nuolat puošia įtakingesnių Urugvajaus dienraščių puslapius. Gerb. kapeliono, kaip istorijos žinovo, istorinėmis Lietuvos istorijos santraukomis puošiasi ir mūsų žurnalas — Laisvoji Lietuva —

Jo nuomonę apie žurnalą «Laisvoji Lietuva» talpiname čia pat.

Tegyvuoja Lietuva ir Lietuviybė

Perskačius «Laisvosios Lietuvos» vienuolika numerių susidaro įspūdis, kad žurnalo programa yra poeto Maironio eilėraštis:

«Lietuviais esame mes gimę,

Lietuviais turime ir būt.

Tą garbę gavome užgimę,

Jai ir neturim leist pražut»....

«Laisvajai Lietuvai» rūpėjo atskleisti savo skaitytojams garbingą Lietuvos praeitį, nusakyti dabarites tūrą padėti, ginti nuo užpuolimų, žadinti pasitikėjimą jos ateitimi bei globoti ir ugdyti lietuvišką dvasią mūsų ga-

na skaitlingoje išeivijoje. Atrodo, kad toji mintis jos leidėjams pasisekė pravesti visu šimtu nuosimčių.

Mano turimomis žiniomis, žurnalo Vadovybė eina į naujus metus su dvigubu entuziazmu ir pasiryžimu. Yra vilčių, kad žurnalas ne tik, kad nesusilpnės, bet dar žymiai sustiprės, pagrozės, sutobulės. Tai galima spresti ir iš nuolat didėjančių bendradarbių skaičiumi ir kokybe. Bėlieka norėti, kad «Laisvoji Lietuva» lankytų kiekvieną lietuvišką šeimą ir kad visi tos šeimos nariai jaustų, galvotų, kalbėtų ir veiktų tik lietuviškai. Šiandieną nėra momentas filozofuoti: man nepakeliamai su socialistais, man nepakeliamai su katalikais ir t.t. Tai ne lietuviška galvosena. Turėtų būti pakeliamai su visais padoriais lietuviams, kurie nori laisvos ir nepriklausomos Lietuvos. Pirma reikia Lietuvą atgauti, o tik paskui jai gaires nustatinėti. Prie jos atgavimo privalo eiti kiekvienas lietuvis be išimties. Tik atgavus bus galima kalbėti apie sątvarką. Bet apie tai turės pasisakyti pati liaudis. Taigi visi išvien...

Tegyvuoja laisva, nepriklausoma, lietuviška Lietuva!

Tegyvuoja «Laisvosios Lietuvos» pasiryžėlių būrelis su savo nuoširdžiais bendradarbiais ir skaitytojais!

Tegyvuoja lietuviybė mūsų išeivijoje!

Kun. Stan. Grigaliūnas.

Vaclovas Rymavičius

Muzikas kompozitorius ir didelis lietuvis patriotas, kuris prieš penkiolika metų suorganizavo šv. Cecilijos chorą ir iki šiol jį vadovauja. Sekančiame «Laisvosios Lietuvos» numeryje tilps platus choro aprašymas.

K. Verax.

Lietuva po plaktuku ir piautuvu

Prieš rodant įspūdingas filmas apie nacijų žiaurumus, silpnų nervų ir nestipros širdies žiūrovui patariama apieisti salę. Ištikrųjų siaubas! Belsen ... Buchenwald ... Dachau ... Krūvos lavonų — tikriausio skeletų, — kartuvės, sudeginimo krosnys, kankinimų įrankiai. Tūkstančiai gyvų lavonų, į žmones nebeprispašij kankinių su sužalotomis kūno dalimis: bado, epidemijų ir teroro aukos. Ir visa tai dvidešimtoje amžiuje, Europos širdyje.

Tai civilizuoatų barbarų palikimas, tai šaltai apgalvotas sadizmas, tai moderniskai organizuotos nekaltų beginklių žmonių žudymas vien už tai, kad jų rasę, politinės pažiūros, jų religija ir jų visumeninė padėtis diktatūros vykdytojams nepatiko.

Kuris normalus žmogus gali gailėtis fokino valdymo žlugimo? Kuris žmoniškas žmogus nesidžiaugia vergijos panaikinimu? Todėl, kai matai amerikiečių ir britų karinius atėjusius į koncentracijos lagerių barakus paskutinę valandą gelbėti merdintinių, kai matai juos tvarstant kalinių žaidžius, geraširdiškai guodžiant ir ant savo rankų nešant į pirmosios pagalbos punktus, kario uniformoje pamatai galtingąjį samaritetį. Ir kaip tik tame pasiaukojimo momente gyvena pajunti, dėl ko verta kovoti, kentėti ir mirti.

Bet šios kronikos toli gražu dar nepilnos. Iš tešnyš dar nepadarytas. Pasaulio dar neįvydo jokia filma apie «atrocidades bolcheviques» «išlaisvintos» Europos daly, pūtoje Sovietų Rusijoje ir vergų imperijoje už Uralo. Dar jokia filma ir joks dienraštis aprašymas nenavaizduoja nemažiau svaubingo raudonojo barbarizmo — dabar triumfuojančios diktatūros — koncentracijos lagerių, kalėjimų, masinių ištreminių į Sibirą, žvėriškų žudynių be jokio teismo ir be jokios atsakomybės ir lėtai mirčiai pasmerktųjų Azijos gilumoje.

Yra tikrų žinių iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Rumunijos, Balkanų, jau netgi iš Čekoslovakijos ir Austrijos, kad vakarykščiai nacijų partneriai (tik atsiminkime 1939 — 1940 metus), bolševikai jau milijonus nekaltų žmonių išplėšė iš jų gimtųjų namų, jų tėvynės ir vergų būklėje, žemiau, bet kurių žmoniškumo «nyčių išvarė į šaltasias šiaurės sritis arba į Kazachstano tyrus. Kitus vėjo toje šaudė kitus pakėlėse bado ir troškulių marino, kitiems kariniais kastuvėliais galvas enkavedistai suskaldė, kaip savo atsiminimuose pasakoja pulk. J. Petruitis.

Savu laiku buvo užfiksu ir įrodyta, kad

bolševikai, kaip ir naciai, Lietuvoje 1941 m. Raimių miške politinius kalinius bestialiskai išskandino ir 75 lavonus užkasė į bendrą duobę. Lietuva! niekadoms neužmirš Praveniškių tragedijos, kur 26 d. birželio 1941 m. 500 ūkininkų, laikytų stovykloje už tai, kad nepajėgė okupantams atiduoti perdidelių duoklių, bėgančių iš Lietuvos enkavedistų buvo sušaudyti kryžmine kulfosvaidžių ugnimi, subadyti durtuvais, o lavonų krūvos apmėtytos rankinėmis granatomis, kad net atpažinti nebūtų galima.

Masinės žudynės dar platesniu mastu buvo pakartotos daugelyje Lietuvos vietų Raudonajai armijai pernai ten sugrįžus. Pabėgėliai Švedijoje ir Šve. carijoje Indija, kad «išlaisvintoje» Lietuvoje iš šių kaimai ir miesteliai lieka be gyventojų. Nuo bolševikų bėgo kas kur galėjo, o tie, kurie pateko į jų rankas, buvo suakirštinti į tris kategorijas: pirmoji grupė — ištekami komunistai. Jiems patikėta administracija, švietimas, ūkių valdybinimas ir propaganda. Bet kadangi Lietuvos Komunistų Partija neturėjo nei poros tūkstančių narių, tai valdininkų ir virgintų pareigos tūkstančiai atstunčiami iš kitų «brolišku» URSS respublikų.

Antrąją grupę vadinnai elniniai sąmoningi lietuviai patriotai. Tai ūkininkai, darbininkai, verslininkai, buvę valdininkai. Sovietai juos laiko pavojingus nacionalistus, todėl ima prievartos darbus, į Raudonąją armiją arba tremia į Sibirą Sovietų pasienintinybės Stockholmė narys, — rašo šve. carų spauda, — pasakė, kad SSER tuojau po karo vykdys «platus užsamojimo gyventojų išskeldinimą». Sovietų sąjungos pasienuose galėsią pasiūkti tikrai patikimi piliečiai, tai yra komunistai. Kadangi pačių lietuvių tarpe tokių kaip ir nėra, tai stremtųjų vieton atkeldinami rusų ir mongolų rasės kolonistai.

Į trečiąją grupę paskirti mirti pasmerktieji: tai lietuvių politiniai vadai, prieš nacius kovoję požeminio sąjudžio rariai, 1941 m. prieš bolševikus sukėlėliai, karininkai, buvę aukštieji valdininkai ir mokslininkai. Jie dažniausiai šaudomi vietoje, bet kartais dar žiauriai tardomi, kalinami ir «šaudies tribunolų» iškilmingai pasmerkiami mirti.

Vias Sovietų propagandos aparatas dabar Lietuvoje nukreiptas «nacionalistams», «fašistams», «antidemokratam» ir «buržuajams» pasmerkti. Visi įsitikinimai, kurie nesutinka su stalinizmo religija yra užšlopunami. Tikrai komunistų esanti ateitis ir tik jie turį teisę valtuoti Lietuvos likimą.

A. J. P.

Sveiki Dvasios Milžinai!

(«Laisvosios Lietuvos» Metinėms.)

(Monologas.)

„Jau dvyliktąjį kartą aplankau Jumis, brangūs «Laisvosios Lietuvos» bendradarbiai, skaitytojai ir rėmėjai. Tik Jūsų dėka, aš galiu tęsti savo misiją, aiškindama dvasios nyktukams, kad «išlaisvintoji» Lietuva tikrumo yra po Stalino padu, kad jis eidamas caro Mykės pėdomis, Lietuvą skriaudžia su daug žiauresniais Murevjevais Korikais negu prie ano caro. Jis masėmis trenia į Sibirą, be jokio teismo žudo vietoje, brukdamas Lietuvos žmonėms komunizmą, brutaliai verčia dar nusilenkti prieš savo budelius, draudžia laisvai susirinkti, aptarti bendrus tautos reikalus, pagal savo išmanyją ir norą išrinkti sau valdžią, kokia gyventojagis patinka ir t. t. ir t. t.

Tad ar galima vadinti laisvę? Žinoma, laisvė laisvė nelygu. Galima vadinti laisvę, kada komunistai laisvai gali lupsti lietuviams nekomunistams kailį, laisvai plėšti jų turį, kurie prieš diktatoriaus tarnus nenusielenkia, sugrūdus į gyvulinis vagonus išvežami Sibiran arba sušaudomi, už tai neturint jokios atakomybės. Ar tai laisvė? Reiktų verkti tokios «laisvės» sulaukus mūsų broliams! Tai nauja moderniška vergija, prieš kurią išėjau kovon ir kovosiu kol nebus tikrai išlaisvinta Lietuva. Mūsų žemėje mes turim būti šeiminingai. Išėjau už tautos ir plėčių laisvę, už individualę laisvę, kad kiekvienas galėtų tvarkyti savo gyvenimą kaip jam patinka, pavartotų savo iniciatyvą ūkio tvarkyme, biznise ir visur kitur, be ko žmonijos gyvenimas negali klestėti, nes tik savystoviams gyvenime žmogus gali pūnėti išsėmti savo fizines ir dvasines vertybes kūrybiniam darbui.

Kai pakilantį pat savo priežaus, jie pasišalinę sufunkta:

«Kokios laisvės Lietuvai ieško! Tau pinigų nereikia, smegenų taip pat nereikia, nes draugas Stalinas už visus galvoja, visi iš vieno lovio minta, vienoj pastogėj miega, ponai dirba, o darbininkai palocuose sėdi, kaip ir pats darbininkas Stalinas, kad sėdi carų Kremliaus soste ir kasdien važiuoja dvylikos automobilių lydimas.

Aš tuomet tuojau pakūju štai ką: «Tame rojuje geras gyvenimas tik draugui Staliniui, kuris išvertęs carų iš sosto pats į jį atsisėdo, nuplėšęs caro «pagonus» sau užsidėjo, apsikabinėjo sandry paskelbto šventuoiu, kunigaikščio Aleksandro Nevskio ordinais ir vadinas «draugas», nes carus jau išėjo iš

mados. Paskui, gerai gyvenasi fabrių direktoriais ir artistams, kurie draugo Stalino garbei šoka kazoką, vaidina, dainuoja ir vis šaukia: «Tegyvuoja didysis gruzinas! Jo bat-laižiai, netekę žmogaus jausmo enkavedistai tenai tikrai turi rojų. Jie gaudami milžiniškas sumas švaistosi pinigais, lėbauju ir kelia orgijas, tuo tarpu darbininkams nustatyta kas galima ir kas negalima. Galima nusipirkti trečtį nustatytą normą maisto, drabužio ir makorkės, bet su draugo komisaro pavylymu ir keliolika valandų eilėj iš-tovėjus. Jei fabriko vyriausybė numatė duoti atostogų, tai ji tas atostogas ir patvarko. Darbininkas negali važiuoti kur nori, jis negali pasininti traukinio nei nusipirkti bilieto be specialaus leidimo. Todėl mano tikslas iša-s-kinti, kad toks pastumdėlių kraštas, kur pemuos su botagu bandomis gena darbininkus eiti į fabrikus ir iš fabrių, kur ginkluoti palydovai mūsų krašte siutėja, lietuviams netiko ir netiks. Lietuvis puikiai savystoviai moka gyventi ir niekad nepakės, kad ginkluotas užsūrėtojas jį bandomis varnytų. Jei kuris tvirtina, kad be bizūno negalima žmonių mases valdyti, tai ko je pyksta ir skandalijasi prieš nacius, juk rudo ir raudono bizūnų skonis vienodas.

Zinuu, kad Stelino pakalikai rauste iš pyčio židėdami man į veidą. Tai niekis. Aš labai norėčiau kad tą rojų išvystų je patys ir įsitikintų, koks skirtumas tarp darbininko ir fabriko direktoriaus, tarp karininko ir kreivio toj lygybės šaly, už kurią tiek daug žmonių krauju pralieta. Vieną stalai lūžta nuo skanėstų ir šampino, kiti formaliai badauja, vleni braška šilkuose ir nusikabinėję brihantiniais ordinais, kiti vaikšto škarvaluose.

Užtai šitie beražiniai veidmainiai ir neisleidžia užsienyų korespondentų, kad tie ne pastebėtų, jog alkanai ir nuplyšę darbininkai yra tik diktatoriaus mašinerijos dalies, kurios automatiskai veikia, kada ir ką draugas Stalinas įsako. Tai va, ko aš norėjau pasakyti tiems, kurie tenkinasi tokį «rojų» ivedus Lietuvoje.

Jūs mano brangūs draugai: rėmėjai, skaitytojai ir bendradarbiai esate tikri dvasios milžinai. Nepasiduokite iliuzijoms. Išėjote į kovą pačiu sunkiausiu Tėvynei metu, tai ir nenuleiskite rankų, kol nebus Lietuva išlaisvinta. Pasizadadama su Jumis tęsti kovą ir pasitikėdama Jūsų energija šaukiu:

Šalin pavergėjai!

Lai gyvuoja laisva, nepriklausoma, demokratinė Lietuva!

4. IX. 1945. Buenos Aires.

Kazimieras Čibiras - Verax

Pagarsėjęs mūsų rašytojas Išeivijoje, autorius knygos «Lituanía entre fuego cruzado» ir daugelio kitų veikalų apie pavergtą Lietuvą. Jei šiandieną Lietuvos laisvės byla yra reikiamai pastatyta ne tik Pietų Amerikoje, bet ir pačioje Ispanijoje bei Portugalijoje, tai ypatingai daug priklausė jo rimtai ir gausiai plunksnai, kuri be atskirų veikalų rašymo, dar užpildo įtakingesnių Pietų Amerikos dienraščių puslapius stambiais ir populiariais raštais apie abiejų okupantų didelius žiaurumus mūsų žemė, apie niekinimą demokratijos idealo ir lietuvių tautos kovas už savo laisvę.

Sis didis lietuvis patriotas ir kovotojas už Lietuvos nepriklausomybę taip pat yra «Laisvosios Lietuvos» bendradarbis ir jos nuosirdus prietelius.

Julius Jazauskas

Vyriausias «Laisvosios Lietuvos» redaktorius, populiarus mūsų kolonijos visuomenininkas žurnalistas, kuris žurnalo gyvavimui aukoją poilsį, lėšas ir dėl jo atiduoda viską, ką tik gali lietuvis kovotojas.

Andrius J. Jakubauskas

Žymus lietuvių Išeivių rašytojas, nuosirdus patriotas ir Lietuvos laisvės kovotojas, kuris po savo romanais, šiaip beletristiniais kūriniais ir publicistikos raštais pasirašinėja A. J. Putinas.

Nors gerb. Jakubauskas pelnosi pragyvenimą fabriko darbu, užlaiko šeimą ir leidžia mokslų dvi savo jaunas dukreles, tačiau jis randa laiko ir stambius veikalus parašyti ir aktyviai visuomenės veikloje dalyvauti bei spaudoje atsiliepti opesnius tautos ir Išeivijos klausimus.

Sis neišsamios energijos, lietuviškai malonus ir nuosirdaus būdo lietuvis patriotas, taip pat yra «Laisvosios Lietuvos», vienas iš gausesniųjų bendradarbių, jos didelis ir nuosirdus draugas.

J. Gi vydis

Patriotinės Argentinos lietuvių kolonijos žymus darbuotojas, «Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje» sekretorius, tautinio klubo «Vilnius» pirmininkas ir nuosirdus «Laisvosios Lietuvos» prietelius.

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos, 1945 metų Valdyba

Is kairės: Petras Korkuzas, dabartinis draugijos išdėninkas ir «Laisvosios Lietuvos» administratorius. Feliksas Grigas, dabartinis draugijos vicepirmininkas. Antanas Liūdžius, dabartinis draugijos pirmininkas ir Mykolas Svečičius draugijos sekretorius. Paveiksle truksta Valdybos nario Petro Evolucko ir Broniaus Steponio, draugijos knygaininko.

Išleisdama paskutinį 1945 metų «Laisvosios Lietuvos» numerį, Redakcija ir Draugijos Valdyba širdingai sveikina savo gerb. bendradarbius, rėmėjus, skuitytojus ir visus

linkėdamos sėkmingo darbo, darnaus broliško sugyvenimo tarp lietuvių išeivių ir kad šie, 1946 metai mūsų kraštui atneštų Laisvę ir Nepriklausomybę, tik kuri ir begali atlyginti Lietuvos kančias ir abiejų okupantų padarytas skriaudas.

Lietuvos Laisvės Kovotojus su

Naujais 1946 metais,

Lietuviai Patriotai!

UZZIPRENUMERUOKIT

kovos už Lietuvos Nepriklausomybę žurnalą
1946 metais

— Laisvoji Lietuva —

Metinės prenumeratos kaina paliekama veiktai pati, tai yra:

Urugvajuje

§ 1.50

Argentinoje

Š. Amerikėje

§ 4.

§ 2 doler.

«Laisvoji Lietuva» paduos tikras žinias iš pavergtos Lietuvos, duos daug įdomių rasti iš lietuvių kovų su maskoliškais okupantais, nušvies mūsų kolonijų patriotinį darbą, numeskuos paleckinius šnipus ir kailamainius, gausiai talpins, mokslo, literatūros, poezijos ir politinės juokologijos.

Veltui žurnalas nebus slunčiamas.

Urugvajaus Jaunlietuvių Draugijos — Vytis — Vadovybė

Is kairės sėdi: Anita Griškevičiūtė, Genė Petkevičiūtė, Alda Puodžiūnaitė, Marytė Kuzmickaitė ir Ana Ragaitė

14 kairės stovi: Edvardas Grėbliūnas, Jonas Stendelis, Petras Markevičius, Jonas Blasevičius, Juozas Prankus, Stasys Stendelis, Viktoras Riauba, Stasys Goda, Pranas Aleksejūnas ir Vytas Dorelis, «Vyties» choro ir vaidybos vedėjas.

URUGVAJAUS LIETUVIAI JAUNUOLIAI

Sukurdami patriotinę Urugvajaus Jaunlietuvių Draugiją «Vytis» jūs padėjote kertinį akmenį būsimiems Urugvajaus lietuvių tautinio darbo ir lietuvybės rūnams.

Reišdamas jums padėką už pasitikėjimą, kad išsiuokote mane savo pirmininku ir suteikėt gerbą vadovauti kilniai jaunųjų patriotių organizacijai, noriu pasakyti kad tuo pačiu uždėjote sunkią pareigą ir atsakomybę. Reikės tautai su energija, karātu pasiryžimu ir savo darbo meile dirbti. Susiklausydami, prieš akis turėd mi begalo didelį ir kilnų mūsų mylimų tėvelių pavergtos, gražios Lietuvos žemės išsivės idealą, kits kitą gerbdami ir vieningai veikdami, tikėkim mano draugai, jaunieji patriotai, kad daug padarysim ir po savo vėliava sutrauksime visą dorąjį, garbingą ir lietuvišką, galvojančią mūsų kolonijos jaunimą.

Nieko nepadaręjų pirmininkas nė visa valdyba, jeigu nariai būtų pasyvūs, pasiduotų savo idėjos priešų įtakai, neatliktų savo pareigų, nepasitikėtų savo vadovybe ir nesilaikytų devizo: «viens už visus, visi už vieną!»

Savo darbui sąlygas turim puikliausias.

Vyresnieji mūsų veikėjai, arba «U. L. Kultūros Draugija», kuri pasirūpino mums reikalingu pianu, maloniai leido ir leidžia naudotis savo patalpomis bei kitaip mūsų pastangas rėmė, neatsisakys ir toliau mus remti, jei matys, kad vyresniųjų gerus norus suprantam ir lietuviškai vertinam. Būsime tad dėkingi ir vyresniųjų darbą remsimė ne žodžiu, bet vaidinimu, daina ir kitokia realiu darbu, kaip ir žurnalą «Laisvoji Lietuva», be kurio šimteriopai būtų sunkesnis mūsų darbas.

Zinoma, pirmoj eilėj reikia neužmiršti ir savo darbas. O to darbo dirva labai didelė. Mums reikia rinkti naujus narius, rįmtai ir rūpestingai mokintis dainų, vaidybos, organizuoti sportą, mokintis lietuvių kalbos, Lietuvos pažinimo, daryti paskaitas ir t.t.

Tad į darbą patriotinis lietuvių jaunimė! Mūsų gyvo ir garbingo darbo laukia vyresnieji veikėjai, laukia ir pavergta Tėvynė! Tegul nebus lietuviškas ir kultūringo vaikino, kuris nebus «Vyties» narys ir nedirbs išelvijos gerovei ir Molinos Lietuvos laisvei.

Stasys Goda

Urugvajaus Jaunlietuvių Draugijos «Vytis» Pirmininkas.

A. J. Putinas

Atsiminimai

Mūsų gimtinė Lietuva — pasakorių ir dainių kraštas, dabar virstęs mums neprieinamu, u žburto kraštu apie kurį sukame galvas, kaip į išvaduoti, kad galėtumėm susižinoti su saviškiais, patirti jų vargus ir rūpesčius. Bet, deja, despotai su tigrų širdimis nepažįsta mūsų sielvarto ir mes galim tik mintimis lankyti ir galvinti atsiminimus, kuriuose viskas taip nepaprasta, viskas gražu ir miela, kad net mažiausia smulkmėnėlė nepalieka neprabėgusi pro tavo akis.

Atsimenu, kaip tame pasakų ir dainių krašte Lietuvoje, ilgomis žiemos naktimis, kada motinos su dukromis vakaruodavo prie dužgančių ratelių, susirinkdavo jaunimas ir seniai pasidainuoti ir pasakų pasiklausyti. Būdavo pasakorių, kurie apsėdusiems apie stalių vyrams sekdamo pasakas iki gilaus vidurnakčio ir vis naujas, vis įdomesnes bei gražesnes. Kai su liūdna pasąta pravirkdydavo klausytojus, tuomet paskodavo kitą ir ašaras umai paversdavo juokiu.

Labiausiai man patikdavo viena, apie vaiduoklį su smuika, kurio negalima susekti, bet jo muzika girdisi visur: — Miške ir plyname lauke aidėdavo jo muzikos balsai, kaip iš pačių žemės gelmių.

Netiktu į vaiduoklius, bet tokių nuostabią muziką girdėjau Lietuvoje. Vasarą, kai išjodavau naktigonėn, klausydavau smuikininko balso ir juo daugiau klausydavau, juo viskas darydavosi nepaprasta ir dieviška. Kai vilkas miško gilumoje staugia, arklis krimsdamas žolę nusisprunkščia žvagindamas pančius, kai uodai paausiai žvimbia ir kai naktigonų daina skamba, arba kur toli verkia berno tampo armonika.

Paskėdavau mintyse ir rodos, prieš mane susiturdavo nepaprasti vaizdai, kitoks pasaulis. Virš rugių siubuojančių varpų, toluoje, ore išsklidavo išgplaukė moteris, kaip pasakoj girdėta ir imdavo šokti. Įsisukdavo ji kaip viesulas ir pražydsių rugių varpos siubuo davo lyg jūra, tyliai šiurendamos glausdavosi, bučiuodavosi perduodamos gyvybės slėpinius. Grožėjaušį jos šoki, nes jis man virsdavo realybe ir nebegalėdavau nuo jo akių nutraukti. Jos šokis būdavo toks nepaprastas ir gyvas kad negalėdavau niekur nuo jo atsiskirti. Dažnai atrodydavo, kad buk ji grūmiasi su piktu nematomu priešu, tai lyg kovoja su savo begaliniu liūdėsiu. Ir kaip galėdavau šios slepeningos gražuolės, kaip ji

kaip laimės mintis pranykdavo iš mano akių. Susiūkėpęs laukdavau kol ji vėl pasirodys ir nesulaukęs bei liūdno ilgėsiu prislėgtas galvodavau, kad gal tai buvo manoji laumė kadaise pasakoj girdėta.

Pakildavau susimąstęs ir tartum norėdamas greičiau nusikratyti vienumos, nueidavau į tą pusę kur klegėdavo skardus jaunystės juokas, kur mergaitės pindamos vainikus stengėsi suprasti bernužėlio dainos paslaptį. Tai mūsų laikų grakščiosios vaidilutės prie sukurtoš ugnies, baltinimui patiestas ant rasotų pievų drobės dabojos.

Ir kur nėjau, visur to užburto smuikininko gaidą girdėjau. Ji girdėjosi jaunųjų mylinčios širdies pašnekėsiuose, girdisi melancholiška me pievų žiogelių čirgime, kai jie dieviškojo muzikanto įkvėpti skardena orą, kai niūriai staugia tamsioje girloje vilkas, ziria žaizytis uodas arba šypsosi jauna gėlė bučiuojančiam jos lūpas margam drugeliui. O kai pavasarį atgimsta sodai, kurių pražydę viršūnės atrodė lyg pieno ežerai, kuriuose duzgia rūpestlingosios bitės ir tik tuomet imi suprasti tą taip brangų kraštą, kraštą dainų, legendų ir pasakų.

Bet kraugeriams netiko ramus bei linksmas palaimos gyvenimas. Jie suruošė mirčiai puotą, tikėdami su jos pagalba amžinai viešpatuoti. Bet jie užmiršo, kad nieko pasulyje amžino nėra. Baigsis jų viešpatavimo dienos ir Lietuva taps vėl laisva, vėl joje skambės dainos ir visa šalimi sklys šiurpis pasakos, apie kruvinas Lietuvos dienas, kardu ir gaisrų pašvaistėms plėsių atneštas į mūsų darbą, mokslo ir dainos kraštą.

1. IX. 1945.
Val. Alsina

Pavergtai Letuvai

Žaliuos laukuos —
Tarp klonių,
Tarp smūtkelių —
Karoliais gintaro,
Rasų perlais dabinta
Tu liūdi Vilniaus vieskeliuos
Suklupusi ant kelių
Suvargusi
Išniekinta,
Ir skausmo iškankinta.

Žinau aš Tavo vargą
Ir kančias,
O Motina, Tu mano!
O, Lietuva!
Ir pasaką, tą skausmo Tavo, seną
Kurį kadais,
Man motina prie klėties sekė,
Verkdama.

Žinau —
Buvai našlaitė ir vergė;
Ėjai: žiedų laukais.
Dainų aidais liūliuotais,
Ušnim,
Rožių dygiais kerais,
Audrų verpetais
Klupdama;
O Tavo kūną trys arai: —
Iš vakarų,
Pietų,
Rytų,
Apnykę, plėšė, draskė.

Tavo kančioms, o Lietuva nebuvo
Galo.
Per skausmo veidą kraujas ritas.
Bet Tu ėjai
— Ėjai
— — — Ėjai
— — — — — Ėjai,
Kur švietė naujas
Laisvės rytas.

Maniau jėgų pritrūks —
Sukniubsi pievose kančioj.
Bet ne!
Klydau,
Gailiuos!...
O, Tu,
Kaip vėjas —
Kaip veja,
Išvarginta skausmų,
Bet rūbuose skaisčiuos, dailiuos
— Eini,
— — — — — Eini,
— — — — — Eini,
Kol ant dangaus, štai va,
Lyg sapnas,
Lyg mirazas,
Iš žvaigždžių gljomis išaustas,
Žėrės tas vardas mielas —
— Laisvoji Lietuva —

V. A.

SEKANČIAME

— Laisvosios Lietuvos — numeryje
tūps daug ypatingai įdomių raštų: «Lietuvio
balsas iš Pietų Polio, Kolumbijos lietuviai,
lietuviai Norvegijoje, Laikas iš Europos, pas-
kutinės žinios iš Lietuvos ir daugelis kitų
įdomių bei vertingų raštų. Nepraleiskite ne-
perskaite.

Grandiozinis

— Laisvosios Lietuvos — metinių su-
kaktuvių minėjimas įvyks šį šeštadienį, gno-
džio 8 d. s. m. ir prasidės 8 val. vakaro
«Kultūros Draugijos» patalpose. Programoje:
prakalbos, linksmūs vaidinimai, dainos ir šo-
kiai iki ryto.

Apžvalga

LENKAI APIE PABALTIJ

Rugsėjo mėn. ispanų kalba leidžiamame Argentinos lenkų biuleteny „Noticias“, skirtame Baltijos kraštų būklei nušviesti, yra labai plačiai ir objektingai nušvičiama Lietuvos ir jos kaimynių tragedija. Tarp kitko cituojama Cisimiro Verax knyga „Lituania entre fuego cruzado“ ir sakoma: „Tai kas šioje knygoje išdėstyta yra labai reikšminga, ne tik lietuviams, bet taip pat mažosioms tautom, kurios ieškojo šitos ideologinės kovos prasmės“.

Knyga vadinama vertingu veikalu ir patvirtoti jos tie sakiniai, kuriais išreiškiamas lietuvių tautos pasitikėjimas Amerikos pergale kare ir taikoje.

Jau anksčiau knygos reikšmė ir vertė apsidžiugę Argentinos ukrainiečiai ir latviai.
Krs.

ŠELPKIME LIETUVIŲ TREMTINIŲ VAIKUS

Lietuvių Sub-Komitetas gavo iš Tarp-tautinės Vaikams Gelbėti Sąjungos pranešimą, kad gruodžio mėn. antroje pusėje laivu „Stravos“ turi galimybės persiųsti 20 tonų krovinio per Šveicariją į Centrinę Europą.

Tad siūomi kreipiamės į lietuvių visuomenę, kviesdami visus, kurie gali sušelpiti lietuvių tremtinių vaikus ar tai pinigais, ar drabužiais, ar kitokiais dalykais, paskubėti įteikti savo aukos nevēliau gruodžio mėn. 15 d., kad ir mes galėtumėm šiuo laivu pasinaudoti.

Pirmoji siunta iš 7 didelių dėžių suaukotų drabužių ir apavo jau išsiųsta laivu „Kulūkundis“. Kartu išsiųsta iš suaukotų pinigų nupirktos 417 porų naujų batų. Smulkesnė apyskaita su auokotųjų sąrašu bus paskelbta sekančiame numeryje.

Aukos priimamos Lietuvos Pasiuntinybėje, c. Pampa 4174 ir pas Seseles Kazmierietes, c. Brasil 855 Avilanedo.

L. Grauzinienė
Lietuvių Sub-Komiteto Pirmininkė.

KITI APIE MUS

Amerikos Lietuvių Informacijų Centras savo spauda padavė žinią apie Urugvajaus lietuvius, kurioje sako:

„Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija šiais metais pradėjo leisti mėnesinį laikraštį — žurnalą „Laisvoji Lietuva“. Yra tai kultūros, mokslo, meno, visuomenės ir kovos

žurnalas. Redakcijos adresas — Lituanija Libre — Rio de Janeiro 4001, Cerro, Montevideo, Urugvajus.

Kaip pats pavadinimas rodo, šis žurnalas stovi už laisvą, nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą. Melonai krinta į akis kultūringa švari žurnalo lietuvių kalba. Atsakovasis redaktorius J. Jazauskas, — admiistratorius P. Korkuzas.

NAUJOS KNYGOS

Rašytojas Čibiras Verax, veiklini bendradarbiaudamas argentiniečių spaudoje, parašė knygėlę apie lietuvių kryžius ir dai minką Čiurlionį jo gimimo 70-čiai metų paminėti. Leidinys pavadinamas „El Pais de los cruces“ — Kryžų šalis.

Patyrėme, kad Č. Verax spaustuvėn atidavė taip pat ispaniškai parašytą knygą apie Lietuvos santykius su SSSR: „Europa o Gengis Khan“.

KOVOJA UŽ LIETUVĄ

Populiarus šiuorės Amerikos lietuvių laikraštis „Draugas“ 19. IX. š. m. taip atsiliepa apie mūsų žurnalą:

„Urugvajuje, Montevideo lietuviai leidžia žurnalą, kuris draugiškai gina Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės teises; žurnalas pavadinamas „Laisvoji Lietuva“.

Redakcija šiomis dienomis gavo šių metų liepos mėnesio numerį mūsų žurnalo. Jis turiningas ir gražiai leidžiamas.

KOČIŲ PYRAGAI

Arba plotkos bus dalinama tuojau po pamaldų sekmadienį, gruodžio mėn. 23 d.

LIETVIŠKOS PAMALDOS — po Naujų Metų pastoviai bus laikomos Cerro parapijos bažnyčioje kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį ir metinėse šventėse (pav. Kalėdos, Nauji Metai, Verbų Sekmadienis, Velykos ir tt.) 10 val, kitose gi Montevideo ar Interioro bažnyčiose pagal reikala.

Viktoras Cieslinskas

Zymus Urugvajaus lietuvis jaunuolis, „Basket Ball“ garsenybė Pietų Amerikoje, kuris atstovaudamas urugvajiečių basketbalistų klubą „Aguada“, daug kartų dalyvavo tarptautinėse Pietų Amerikos basketbolo rungtynėse ir laimėjo Pietų Amerikos basketbolo čempiono vardą.

Gerb. Viktoras taipgi yra šaunus lietuvis patriotas.

MINISTRAS ŠKIRPA PARYŽIUJE

Min. K. Skirpa, kurį paleckininkai pravadžiavo hitlerininku, nacių nebuvo įleistas į Lietuvą, bet atvirkščiai, už pasipriešinimą jų politikai Lietuvoje, 1944 metais birželio mėn. buvo areštuotas ir uždarytas Eisenberg pily. Jis ten kalėjo su prancūzais, kol aliadai išaisvino. Dabar gyvena Paryžiuje, nori padėti lietuviams tremtiniams ir tiki, kad po visų vargų Lietuva laisvą atgaus. Rašydamas tai vienam pažįstamam į Argentina primena, jog ir jam trūksta visko, ypatingai rūbų.

A. A.

KĄ RASO BELGIJOS LIETUVIAI

Įs Belgijos sostinės Briuselio gautas 35 lietuvių tremtinių laiškas. Toje šalyje mūsų tautiečių esą ir daugiau. «Mus visus iš tėviškių išvijo iš rytų slenkanti raudonoji migla. Sis kruvinasis slibinas jau 1940 m. plėšė mūsų tautą, naikino sodybas, žudė senelius, motinas ir vaikus be išimties. Tėvus kišo į kalėjimus, varė prievartos darbams į Sibira. Vienų metų bėgyje nualino mūsų kraštą, paneikino tautybę ir tikybą, norėjo sunaikinti tautą. Ir dabar mus pabėgusius jų belizabubiškos rankos nori pasiekti».

Įs profesijos ir gimimo metų matyti, kad vis tai jauni žmonės, daugiausiai žemaičiai ūkininkai, darbininkai, moksleiviai. Kelios šeimos su mažais vaikais. Tai, mat, kokie «buržujai» bėgo nuo sovietiško maro.

St. P.

JEI NORI ŽINOTI

Jei nori tikrai sužinoti ką Lietuva pergyveno abiejų okupantų pavergta, tai tuojau įsigyk knygą:

«Lietuva Nacių Ir Bolševikų Vergijoj».

Sią ypatingai įdomią, autentiškais dokumentais ir paveikslais paremtą knygą parašė Juozas Prunskis

Kiekvieno lietuviio pareiga būtina! įsigyti ją susipažinti su tuo laukiniu barbarizmu, kokį Lietuvoj vykdė naciai ir tebevykdo bolševikai. Knygos kaina tik 50 centesimų ir visuomet galima nusipirkti «Laisvosios Lietuvos Redakcijoj».

GALIT PASISKAITYTI

«Laisvosios Lietuvos» redakcijoj yra gausiam ir lietuviams duodami pasiskaityti šie lietuvių laikraščiai: «Amerika», «Margutis», «Sandara», «Vienybė», «Dirva», «Keleivis», «Išsvių Draugas», Anglijos lietuvių savaitraštis, «Nepriklausomoji Lietuva», Kanados lietuvių žurnalas ir daug kitų. Prašantiems pasiunčiam ir į provinciją.

Paula Jarmalavičiūtė

Buvusi Urugvajaus valstybinio «SODRE» teatro primo balerina kuri dabar pati turi įsteigusi Baletu Studiją ir pasekmingai ją vadovauja. Šios studijos mokinių baletu vakaras įvyks teatre «18 de Julio», gruodžio mėn 17 d. š. m.

Malonu pažymėti, kad šį mūsų tautietė yra nuširdi patriotinio lietuvių darbo rėmėja ir žurnalo «Laisvoji Lietuva» skaitytoja.

Bronius Steponis

Dabartinis «U. L. Kultūros Draugijos» knyginkininkas ir žurnalo administratoriaus padėjėjas. Kaip didelis scenos meno mylėtojas ir gabus vaidyla, Bronius Steponis yra ypatingai daug pasidarbavęs Draugijos spektaklių rengime, parinkdamas veikalus, juos režisuodamas ir atskiras mažesnes scenas pats sukompnuodamas.

— Laisvoji Lietuva —

Savo skaitytojus, bendradarbius rėmėjus ir draugus širdingai kviečia atsilankyti į jos metinį sukaktuvį minėjimą, kurios įvyks šį šeštadienį, gruodžio 8 d. š. m. nuo 8 val. vakaro, «U. L. Kultūros Draugijos» patalpoje, c. Rio de Janeiro 4001. Cerro.

Ypatingai įdomių ir linksmą programą sudarys: redaktorius J. Jazausko prakalba, vaidinimas nepaprastai gyvos ir juokingos komedijos «Laikinoji Žmona», kuriai suvaidins mūsų scenos veteranai: Alba Grigaitė, Adelė Čirpūtė, Olimpas Stabinskas, Bronius Steponis ir Mikas Svečiulis. Vėliau, Vytauto Dorelio vadovaujama koncertinė dalis ir paskui linksmūs šokiai iki ankstyvo ryšio. Visiems lietuviams įžanga nemokama.

Lietuvi patriote, atėik į laisvės kovotojų vakarą ir tuo paremk Lietuvos pastangas nusitratyti kruvinos maskolių okupacijos.

I BENDRADARBIUS

Dėl einamojo momento aktualumo ir nekurį būtinų dalykų, visi specialiai prisiųstai šiam numeriui rašai negalėjo sutilpti. Atsprašydami gerb. bendradarbius pranešam, kad jie visi tilps sekančiame «Laisvosios Lietuvos» numeryje.

Redakcija.

SUSIORGANIZAVO

Rugsėjo mėn. 21 d. š. m. įsikūrė Urugvajaus Jaunlietuvių Draugija «Vytis». Pirmą šios jaunimo organizacijos valdybą sudaro:

Stasys Goda pirmininkas, Alda Puodžiūnaitė vicepirmininkė, Petras Markevičius sekretorius, Genė Petkevičiūtė sekretoriaus padėjėja, Jonas Biasevičius kasininkas, Anita Griskevičiūtė kasininko padėjėja ir Stasys Stendelis valdybos narys.

Jaunlietuvių susiorganizavimui daug pasidarbavo Vytautas Dorelis, kuris dabar yra šios organizacijos choro ir valdybos vedėjas.

Svečiamam susibūrusį patriotinį Urugvajaus lietuvių jaunimą ir linkim. sėkmingos darbuotės.

NAUJI PUSLAPIAI

Kadangi žurnalas «Laisvoji Lietuva» turi likusią suartintą visus užsienyje gyvenančius lietuvius, neatsižvelgiant į pažiūrų skirtumą, todėl randame reikalingu vieną žurnalo puslapį skirti religiniams reikalams. Šį puslapį tvarkyti mielai sutiko Urugvajaus lietuviškosios kolonijos kapelionas gerb. kun. Stanislovas Grigaliūnas.

Urugvajuje leidžiamas Maskvos patriotų laikraštis «Darbas» 23 nr. parašė, buk «Laisvoji Lietuva» nebeįsisiųsi. Tai eilinė komunacinių demagogija ir raudoniesiems kislingams būdinga melo žinia, kad ir visos jų nemokėsiškame šlamšte talpinamos. Maskvoj enkavedistų specialiai Darbu», buk iš tarybų Lietuvos pagmintos, čia «draugo» Arielkino per cenzūruotos, bolševikiško melo «žinios».

Kai dėl kitko, tai «draugai pisoriai» greit gaus pasimokinti žurnalizmo atitinkamoje respublikos įstaigoje, kur užinos kam priklausio «Laisvoji Lietuva» ir kad laisvame Urugvajuje dar nepraktikuojami provokaciniai NKVD metodai.

* VETERANAS PENSIOJ

Urugvajaus lietuvių kolonijos veteranas ir plačiai žinomas visuomenės veikėjas p. Juozas Musteikis, šiomis dienomis jo įstaigos buvo paleistas į pensiją. Ponas Musteikis dabar žada daugiau pasidaruoti visuomenės ir lietuviybės reikalams.

ESĄ, REIKĖTŲ

Kremliaus «padonys» savo melų «Darbe» džūgauja, kad kažkoks išgama, tūlas Bimba išvykęs apžiūrėti tarybų Lietuvos Esą, būtų reikalinga sudėti aukų ir vieną kislingiuką pasiųsti iš Urugvajaus. Važiuoti būtų tinkamiausias jų redaktorius Jurgis Janulionis, nes jis «gluotniai» sutvarkęs savo tikro dėdės šeimą Lietuvoje ir su vokišku pasu atbėgęs į Urugvajų.

Taigi, taigi. Jūs lietuviai tik dėkit aukas, o tokie tipai kaip Janulionis dabartinė, enkavedistų terorizuojamoje Lietuvoje labai tinka. Dėkit jų namams, jų «gazietai», o jau tinginiai bedarbiai ir maskoškiųjų vyžių garbintojai jas sutvarkys komunistiniai.

DIDELIS DĖKU

Dėdžiai gerbiamam rašytojui ir nepailsamam tautos darbininkui, p. Kazimairui Čibirui - Verax, už padovanotas knygas «El pais de los cruces» širdingai dėkojam ir stingsimės atsiliegti lietuvišku darbu

Urugvajaus Jaunlietuvių Draugijos «Vytis» Valdyba.

PURONU TRAGEDIJA

Urugvajuje gyvenančiam tautiečiui Puronui, iš Lietuvos įtūlas parašė laisvą ir pranešė, kad okupantai visą jo šeimą, net su 4 metų kūdikiais sudėgino padegtoji gričioje ir tik todėl, kad Purono du broliai buvę karininkai. Gal ir dabar banditus giriantis «Darbas» sakyti, kad tai «fašistų» išmislas.

URUGVAJIAUS LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJOS VEIKIMAS

SIRDINGAI DĖKOJU

Is buvusio administratoriaus, «Laisvosios Lietuvos» reikalai teko perimti supainiotais ir sunaikintais. Nors pinigų pasiėmė, tačiau jo paties neužrašyti arba tyčia nepriduoti adresai nepaprastai erzino skaitytojus ir sunkino bei ilgino laiką, kol viskas buvo reikiama sutvarkyta. Kad ateityje administracijos darbas būtų sklandus ir nesitrugdėtų žurnalo siuntinėjimas, nuoširdžiai prašysiu gerbiamuosius skaitytojus prumeratas siųsti pašto perlaidomis (giro postal), mano vardu ir adresu:

Pedro Korkuzas

Calle Rio de Janeiro 4001. Cerro.

Montevideo. Rep. O del Uruguay.

Geriausia siųsti apdraudus, nes taip laikai netur neužsimeta ir nedingsta.

Kad «Laisvoji Lietuva» nugalėjo savo neprielankumus ir drąsesnę žengia į 1946 metus, tai ypatingai daug priklauso nuo sąmoningųjų lietuvių patriotų Urugvajuje, Argentinoje, Brazilijoje, Šiaurės Amerikoje ir kitur, kurie ne tik prumeravosi, parėmė aukomis bei vertingais raštais, bet sudarė ir tas sąlygas, kad šiandieną «Laisvoji Lietuva» jau pasiekia viso pasaulio lietuvius.

Turėdamas malonią progą pareikšti mūsų patriotinę padėką žurnalo rėmėjams, bendradarbiams, skaitytojams ir bendrai patriotinio darbo prieteliams, nuoširdžiai kviečiu prumeruotiis «Laisvąją Lietuvą» 1946 metais, surasti naujų skaitytojų, paremti mūsų darbą ir vienintelį tikslą, tai kaip ir kiek galim daugiau patarnauti pavergtos mūsų Tautos laisvės reikalui.

Didinkim ryžtingų kovotojų eiles ir kantiariai dirbkim Lietuvos okupacija laisvina. Tikėjime, kad vienybė, darbas ir patvara mus nuves į laisvą, nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą.

Petras Korkuzas

«Laisvosios Lietuvos» Administratorius.

PADĖKA

Išleisdama šį, 12-ąjį «Laisvosios Lietuvos» numerį «Urug. Lietuvių Kultūros Draugijos» Valdyba reiškia gilią padėką p. Petriui Čiučeliui, be kurio pasisveitimo jokių būdu «Laisvoji Lietuva» nebūtų galėjusi išeiti. Jis, nežūrint į mūsų prosų šlykščius puolimus, nežūrint į sunkių Draugijos ekonominių stovi, be jokio atlyginimo, niekuomet nenustodamas ūpo ir, dar kitems jo pridudamas, dirbdamas di no nis ir dažnai naktimis patriotinį darbą, tikrai prilygsta prie mūsų tautos did-

vyrių — knygnešių.

Taip pat dėkojame ponams Broniui Steponiui ir Petriui Derenciui, kurie po sunkaus savo darbo, poilsio valandoms, be jokio atlyginimo atlieka spausdinimo ir ekspedicijos darbą.

«U. L. Kultūros Draugijos»

Valdyba.

REDAKCIJA DĖKOJA

«Laisvosios Lietuvos» redakcija širdingai dėkoja p. Alfonsui Bartasiūnui, už padarytas žurnalui vinjetas, Draugijos pirmininkui p. A. Liūdžiui, už padarytas interlinijas ir jaunuoliams Feliksui Grigui bei Jonui Vuljevui, už pasidarbavimus spaustuvėje.

«L. L.» Redakcija.

MŪSŲ PADĖKA

«U. L. Kultūros Draugijai», kuri davė savo patalpas mums organizuotiis ir kitaip mus rėmė.

«Laisvosios Lietuvos» redaktoriui, talpinusiam mūsų raštus žurnale.

Mokytojui - žurnalistui Petriui Čiučeliui, kuris savo patarimais, nurodymais ir kitaip ypatingai daug padėjo organizuojantis.

Dainų ir vaidybos mokytojui Vytautui Doreliui bei visiems kitiems, vienai ar kitaip rėmusiems mūsų darbo pradžia, reiskiam savo širdingai lietuvių šakų dėku.

Urugvajaus Jaunlietuvių Draugijos
«Vytis» Valdyba.

JAUNUOLIUI R. PRIETO

U. J. Dr - ja «Vytis» dėkoja gerb. jaunuoliui R. Prieto už meniškai padarytą ir padovanotą minimal draugijai Vytį.

PAVYKĖS VAKARAS

Sekmadienį, spalio mėn. 21 d. š. m. «U. L. Kultūros Draugija» surengė vykusį vakarą spektaklį, kuris sutraukė gausų būrį rinktinės lietuvių publikos ir visais atžvilgiais labai pasisekė.

Vaidybos ir lietuvių liaudies dainų programą ypatingai puikiai ir meniškai atliko Urug. Jaunlietuvių Draugijos «Vytis» artistai mėgėjai. Nepaprastai artistiniai ir gyvai suvaidino trijų veiksnių komediją «Moderni Kaimo Moteris». Visi artistai savo roles atliko sklandžiai ir meniškai. Vytauto Dorelio vadovaujamas jaunlietuvių choras darniai ir meniškai sudainavo keliatą dainų. Ypatingai svečiams patiko brolių Stasio ir Jono Stendelių duetas. Tai stipro ir malonaus balso jaunuoliai, kurie turi gražią ateitį, jei tik dainoje lavinsis.

Jaunlietuvių pirmininkas Stasys Goda ir sekretorius Petras Markevičius pasakė turingas ir patriotines kalbas.

Lietuviai Argentinoje

KILNI ARGENTINOS LIETUVIŲ AUKA

Lietuvių tremtinių vaikų suėlimui Europoje, Lietuvos Dieną Buenos Aires pradėtoji akcija jau davė labai gražių vaisių. Tada buvo surinkta ir per „Unión Internacional de Socorro a los Niños“ centrą 22. X. išsiųsta 2.504 pežai. Nuo to laiko jau vėl surinkta per 1000 pežų.

Taip pat sėmingai vyksta rūbų rinkliava. Jau patuošė išsiuntimui septynis didelės dėžės lietuvių vaikams rūbų ir apie trys šimtai porų pusbačių. Sąjungos atstovės išreikė lietuvių Subkomiteto pirmininkei ponei L. Grauzinėnei pasitenkinimą, kad lietuviai taip greit ir taip gerų rūbų suauktojo. Ši pirmoji siunta šveicarų laivu išvežama į Ženėva šio mėn. 17 dieną. Reikalingiausias pašalpos mūsų tautiečius, tikimasi, ji pasfeks apie Naujus Metus. Rūbų ir pinigų rinkliava vyksta ir toliau.

Pažymėtina, kad šiame kilniamame patriotizmo ir gailėstingumo darbe veikiausiai pasireiškė apie „Lietuvai Išlaisvinti Centrą“ susitelkę Argentinos lietuviai. „Draugai“ turi savo komitetą stalnicams želpoti, o vadina muosius balsiečius sudemoralizavo jų redaktorius N., kuris Lietuvos Dieną sukinėdamasis prie salės durų agitavo neaukoti, o vėliau „pažangiam organo“ iškonevėję patriotinės kolonijos veikėjus ir tik visu mėnesiu pavėlavęs paskelbė atsisaukimą.

Koresp.

MINDAUGIČIŲ PRANEŠIMAS

Lapkričio 17 d. — draugijos patalpose ruošiami šeimyniški šokiai. Lietuviams įėjimas laisvas ir nemokamas.

Lapkričio 24 d. — sapo ir dardanelių rungtynės. Lošia „Armour“ prieš „Swift“, dalyvauja tik lietuviai.

Gruodžio 2 d. — draugija ruošia lietuvišką pikniką „Isla Paulina“ saloje. Prasidės nuo 9 val. ryto ir tęsis iki 8 val. vakaro.

Gruodžio 9 d. — šaukiamas visuotinis narių susirinkimas ir renkama 1946 metams draugijos valdyba.

Gruodžio 15 d. — draugijos patalpose ruošiami draugiška „asado“ ir šokiai iki 4 val. ryto.

Gruodžio 22 d. — ruošiami šeimyniški šokiai ir premijuotas čempionatas lietuviams.

Gruodžio 31 d. — ruošiami draugiška asada ir Naujų Metų susitikimo šokiai.

Dr. jos • Mindaugas • Valdž. ba.

TUKUMANO LIETUVIAI

Tukumano lietuvių kolonija nors nedidelė, bet sena ir ekonominei jau įsikabinusi. Prieš virš 20 metų man atvykus į šį tolimos Argentinos šiaurės miestą, lietuvių radau tik Praną Dombravą, Adolfą Kazūrą ir Antaną Marcinkevičių. Dabar yra per 20 šeimų ir būrys viengungių, nepastoviai čia gyvenančių.

Pirmoji lietuviška organizacija čia buvo įkurta Lietuvos konsulo p. J. Sičinkio pastangomis ir vadinosi: Draugijos „Lietuva“ Tukumano Skvrius. Jam pakrykus, 1935 metais įsikūrė Argentinos Lietuvių Tautininkų Sąjungos Skvrius, kuris labai gyvai veikė darydamas parengimus, minėdamas Vasario 16 ir pirmas iškėlė Lietuvos vėliavą Tukumane. Dabar nėra jokios lietuvių organizacijos, nors gerų patriotų netrūksta Yra tokių, kurie garbina maskolius ir jų diktatūrą, bet jų mažuma ir šitie klišingai niekad čia nepajėgė sukurti maskoliško totalitarizmo organizacijos.

Būti gerai, kad pas mus kas atvyktų iš centro arba iš Buenos Aites, tuomet ir mes daugiau pasidarbautumėm Lietuvos laisvei.

Jonas Avižienis.

JAU GRĮZO

Kuri laiką viešėjęs Jungtinėse Amerikos Valstybėse, jau sugrįžo Argentinos lietuvių Aušros Vartų parapijos klebonas, kun. Kazimieras Vengras. Su juimi atvyko naujasis tt. marijonų vyresnysis bei trims metams du jauni lietuviai marijon: kun. Saplys ir kun. Raitelis.

PAAIŠKĖJO

Lietuvos Pasiuntinybės Pietų Amerikai sekretorius p. A. Grisonas, neseniai iš Europos gavo linksmesnę žinią. Paaiškėjo, kad per Drezdeno bombardavimą jo sesuo išliutsi gyva ir ten žuvęs tik jos vyras, majoras Grincevičius.

Ats.

IŠ ROSARIO

Nors Rosario lietuvių kolonija ir gana skaitlinga, bet patriotinėji veiksiai labai atsilikusi. Atrodo, kad čia tartum nebėra padorų lietuvių, Lietuvos mylėtojų ir kovotojų už jos laisvę. Tai nedovanotina, situ suunkiu Tėvynei metu taip snaudžiama. Nusikračiusi maskolių okupacijos Lietuva paklaus: „O jūs rosariečiai, kuo prisidėjot prie mano kančių mažinimo? Ar negausim raudonuoti prieš istoriją? Lietuviški išgamos dirba. Jie renka auksą rusams ir mongolams, jie demoralizuoja koloniją, platiną okupantus giriančius šlamštus, o patriotai nieko neveikia. Gana snaudu. Ili. Į darbą rosariečiai patriotai. Organizuokimės tuojau, o Buenos Aites turi mums padėti.

Saladillo Antanas.

Pavergtoji LIETUVA

GYVENYMAS LIETUVOJE

Maisto padėtis Lietuvoje tiek pasunkėjo, kad jei lietuviai gyvenantieji miestuose, neturėtų giminų kaimuose, tai turėtų visi iš bado mirti. Juodojoji biržų šokių tokių maisto produktų, kad ir dar būtų galima gauti, bet dėl nežmoniškai aukštų kainų nieko negalima nusipirkti, o svarbiausia, tai pardavėjai reikalauja amerikoniškų dolerių. Bolševikų įstaigos yra bėgėjęs su tuo kovoti.

VISKĄ NAIKINA

Viską, kas tik nors kiek turi ryšio su Lietuvos nepriklausomybe, kruvinią okupantai skubiai ir barbariškai naikina. Maskolinai išgriovė Kaunę, Karo Muziejaus Sodelį ir su žeme sulygino Nežinomo Kareivio Kapą. Pavogė Amerikos lietuvių dovanotą Laisvės Varpą. Net ir Lietuvos krepšiesvydių laimėtas tarptautinių rungtynių stumties lentą iš Kūno Kultūros rūmų nuplėšė. Taip pat nugriaua žymesnių žmonių paminklus kapuose bei miestuose. Plėšia bibliotekas ir muziejus, o lietuviškus pavadinimus miestų gatvių pakeičia rusiškų bolševikų vardais. Taip okupantai Lietuvą baigia «išlaisvinti» ir nuo lietuvių kultūros bei lietuviybės žymių.

SOVCHOZŲ VERTIJA

Maskvos žinių agentūra «Tass» praneša, kad Lietuvos jau esantį 104 sovchozai. Tai yra dvarai, kuriuos okupantai sudarė iš atimtų nuo lietuvių žemių. Juose šeiminkauja iš Rusijos atvykę komisarai ir apsisitę mongolų policija. Suvaryti į šiuos sovchozus lietuviai darbininkai yra paversti tikrais baudžiamininkais ir kaip gyvuliai gyvena bendruose barakuose, dirba po 18 valandų, paprasčiausią maistą gauna pagal komisaro nustatytą normą, sekmadienio poilsis panaikintas, o motinoms turinčioms mažus kūdikius teleidžiama tik tris sykį į dieną juos apžiūrėti ir pavalginti. Visko pertekusią ir šėdėjusią liaisvą Lietuvą, okupantai paverė ubagynu, kur besį uoia badas, kančios ir mirtis.

SIAUČIA BANDITAI

Lietuvos kaimus neapsakomai kankina raudonarmėčiai šerzėtinai ir NKVD šnipai, kurie naiktinis plėšia pasketinius gyventojų daiktelius ir žagina moteris bei mergaites.

APDEDA MOKESNIAIS

Maskvos spauda giriiasi, kad Vilniaus apskritis «paskolines» milijoną rublių «matuškai» Rusijai. Tai yra ellinė okupantų demagogija pasaulio akių dumimui. Jie apdeda pabaudomis žmones, bažnyčias, namus, dar nespėtus į sovchozus suvaryti ūkininkus, brutaliai apiplėšia juos ir paskui šaukia: «žiūrėkit, kaip mus lietuviai myli, jie net pinigų mums skolina». Juk dėl to bolševikai net ir Raudonojo Kryžiaus atstovų Lietuvon neįsileidžia.

KAINOS «ROJUJE»

Kuomet vieni komunistai iš savo tamsumo, o kiti už Judo grašį nusamdyti, ypač užsieniuose malkina lietuvius apie komunistinį sovietų «rojų», tai patys Lietuvos kisltingai štai ką sako apie gyvenimą Lietuvoje.

Siauluose išeinąs komunistinis savitarštukas «Raudonoji Vėliava», rugpjūčio pradžios laidoje paduoda sekačias kainas:

Svaras juodos duonos	35 rubliai.
Svaras bulvių	15 rub.
Svaras druskos	5 rub.
Degtukų dežutė	2 rub.
Svaras kavos	160 rub.
Svaras arbatos	140 rub.
Svaras jautienos mėsos	200 rub.
Svaras kiaulienos mėsos	300 rub.
Svaras diavinės žuvies	80 rub.
Svaras sauležolių	50 rub.
Paprastas paltas	12 000 rub.
Paprastas kostiumas	20 000 rub.
Apatiniai marškiniai	600 rub.
Motersiškos koininės	1 500 rub.
Paprasta vyriška skrybelė	850 rub.
Pora pusbnėjų	2 500 rub.

Prie šių kainų, ellinis darbininkas dabartinę Lietuvą į mėnesį gauna 580 ir 400 rublių, moteris 150 iki 200 rublių, meistras (oficialai) nuo 800 iki 1000 rublių, brigadieriai iki 2000 rublių, direktoriai ir skyrių vedėjai iki 4000 rublių, inžinieriai ir politinės apšvietos prie fabriky vedėjai po 8000 rublių.

Labai praktikuojama «tachanovo» sistema. Kuris darbininkas 25 procentus padaro daugiau negu valdžios nustatyta norma, tam suteikiama privilegija maisto knygutė, kad nors maisto dalyką nusipirktų pigiau valdžios kooperatyve. «Raudonoji Vėliava», žinoma, šitas kainas aiškina juodosios biržos spekuliantų darbu, bet tą biržą sudaro jie patys, nes Lietuvos komersantai jau išudyti ar Sibirijoj su meškomis prekiauja.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS TREMINIAMS GELBĖTI KOMISIJOS PRANEŠIMAS

Pastaruoju laiku, tiek Treminiams Gelbėti Komisija, tiek Social Service Bureau, gausna daug laiškių su prašymais suteikti «Affidavit of Support» įvažiavimui į Ameriką.

Nesusiprtingams išvengti, pranešame, kad nei Treminiams Gelbėti Komisija, nei Social Service Bureau «sponsoriais» būtų negali, nes pagal U. S. Imigracinius patvarkymus, organizacijos, draugijos ar įstaigos «Affidavitus» išdavinti negali.

«Sponsoriais» negali būti giminės ar pažįstami. Artimi giminės pagedaujami pirmo eilės, nes juo tolesnė giminystė juo didesni apstunkinimai ir formalumai.

«Affidavit of Support» formas Social Service Bureau siunčia pagal pareikalavimą.

Treminiams Gelbėti Komisijos Pirmininkas — J. V. Grinius
Sekretorius — Alena V. Devenienė.
Social Service Bureau Vedėja — M. M. Kizytė.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Amerikos Lietuvių Taryba nutarė šaukti visuolinį Amerikos Lietuvių Kongresą, kuris įvyks šių metų lapkričio 29, 30 ir gruodžio 1 dienomis, «Congress Hotel» Chicago. Kongreso tikslas — pareikšti Amerikos lietuvių vieningą nusistatymą, kad Lietuva privilio būti atstatyta, kaip laisva, nepriklausoma ir demokratinė valstybė; padėti Lietuvai apginti savo teises būsimoje taikos konferencijoje, subendrinti visų Amerikos lietuvių pastangas dėl demokratinės ir pastovios taikos įsteigimo pasaulyje.

Nuo Redakcijos: Ypatingai šituo tragišku mūsų tautai momentu, būtų reikalinga, kad kelti ar nors vienas atstovas prijungtų savo balsą ir atstovautų Argentinos, Urugvajaus bei Brazilijos lietuviams šitime taip svarbiame brolių šiauramėklėjų kongrese, nes žinom, kad tenai bus svarstomi mūsų tautos gyvybės klausimai. Jau negalėdami tai, nors nebūdami siūskime savo įgaliojimus, kad tas Kongresas kalbėtų ir mūsų vardu. Dabar nebūtena, kad ir skambiu, bet tuščiu žodžių Reikia pritaikinti Kinų Sieną, kuri skiria šiaurės ir Pietų Amerikų lietuvius.

MIRĘ ŽYMŪS AMERIKOS LIETUVIAI

«Tėvynė» praneša, kad šių metų rugsėjo 4 d. pasimirė Anicetas B. Strimaitis, «Susivienijimo Lietuvių Amerikoje» veteranas, ilgametis jo sekretorius, nenugalimos dvasios lietuvis patriotas, kuris viso savo amžiaus energiją, sielą ir centą dėjo ant Tėvynės sukuro. Velionis taip pat buvo narys ir atsakingas pareigūnas «Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros». Nei vienas svarbesnis Amerikos lietuvių patriotinis įvykis neapsėjo be Strimačio ir kurį velionis nebūtų sveikai tautiškai ir nuosirdžiai reagavęs, kaip masiniuose susirinkimuose, taip ir spaudoje.

«Margutis» taip pat praneša, kad šių metų birželio 26 d. Detroito mieste pasimirė Dr. Juozas J. Jonikaitis, didelis lietuvis patriotas duosnus aukotojas didelių pinigų sumų lietuviybės reikalams, alttyvus visuomenininkas ir pasišventęs kovotojas už Tėvynės laisvę bei nepraklaūomybę.

Su mirimui šių garbingų vyrų, Amerikos lietuviai neteko didelių veikėjų, o Lietuva klinkių sūnų, kurie šiai šituo tragišku momentu taip brangūs ir reikalingi buvo.

KREIPĖSI Į PREZ. TRUMANĄ

«Sandara» rašo, kad laike Potsdamo Konferencijos, «Amerikos Lietuvių Tarybos» vicepirmininkas p. W. Laukaitis pasiuntė specialiu kurjeru laišką prezidentui Trumanui, kuriame jis prašė užtarti Lietuvai. Kiek vėliau iš Washingtono p. Laukaitiui atsakė, jog jo laiškas buvęs laiku gautas.

JAU PASIUNTĖ PARAMOS

Amerikos lietuvių «Lithuanian Relief Fund» jau pasiuntė 110 000 svarų drabužių ir avalinės lietuviams treminiams vakarų Europoje. Taip pat siunčiama maisto bei medicamentų už dideles pinigų sumas.

VISKĄ Į MASKOLIJĄ

Amerikos lietuvių laikraščiai rašo, kad bolševitai iš Vilniaus Viešojo Knygyno išgabėję 36.000 knygų ir 8000 muziejaus ekspozicijų į Minską.

Žodžio Aikštė

KAS GI YRA TAS N. GIEDRAITIS AR
B. K. ALGIMANTAS?

Buenos Aires leidžiamame, save vadinančiu pažangiume savitratuke pilnus asmeninių įžeidinėjimų, meilų ir šantažo straipsnelius daugiausia pasirašinėja Nadas Giedraitis arba B. K. Algimantas. Abu tie parašai yra vieno ir to paties redaktoriaus žinomo sferistui. Norkaus slapyvardžiai Tuo būdu jis nori sudaryti įspūdį, kad turi ir bendradarbių, kurie taip mano, kaip jisai. Dar daugiau. (Norkus, dorų lietuvių šmeižimui, dar pasirašinėja S. Dambauka, Santakiskis, Sūtakliaus Knyvė, P. Barauskas, Šeiva ir Sirmas Karalius, o lietuvių komunistų laikraščiuose Rūta Vargas, Artigas ir daug kitų, tačiau visiems sako, jog tai esą „specialūs“ jo pavardžių laikraščelio bendradarbiai Red.) Savo kambarių - smuklėse jis fabrikuoja „korespondencijas“ iš Montevideo (iš komunistinio „Darbo“ persispausdina okupantų teikiamas informacijas apie Lietuvą, Red.) Ir parinkęs žinelių iš S. Amerikos lietuvių laikraščius, jas kartais dar iškraipęs, užrašo, kad specialiai oro paštu atsiuntęs koks tai pasiūly nesąs Odinis. Nadas Giedraitis lyg koks autoritetas cituoja B. K. Algimantą, arba redakcijos vardu ginčijasi su savo paties parašytomis korespondencijomis „iš Montevideo“. Nieko sau laisvatinė kultūra!

Gerai lietuviai klausia, ar nereiktų tą spaudos skandalistą kartą pamatyti per teisną ir išsiaiškinti jo lietuvių patriotų šmeižimą bei dorų nekalčių žmonių juodimą. Mat, jis dūro tikrai normaliai: „pats muša — pats rėkia“.

Jau keliolika metų tas skandalistas savo neblaivia ir nesąžininga plunksna užpildinėja kiekvieną P. Amerikon atvykstantį lietuvių inteligentą. Išsipirkti nuo jo provokacijų ir šmeižtų galima tik pezu ar bokalu, bet kas šioms priemonėms gines, įklimpsta ir nesibaigiamą šantažą. Dabar jis ypatingai kabinėjasi prie tų lietuvių, kurie jokių provokacijų nepaisydami ir šantažai nepusidudami, rimtai dirba kūrybinį darbą.

Ne be reikalo gi klausėsi SSSR pastintinybė Montevidejuje, kokiu būdu jai galis padėti („Naujienos“, 22 - 23 rugp. 1944).

Jo taktika tipiška patskinė. Jis mano, si turis teisę kitus provokuoti, apmeluoti, įta rinėti, pravardžiuoti, o jei kas daiktus pavadinio tikrais vardais — smuklę - smuklę, paleckininkus - paleckininkais ir Norkų - Norkum, tai jis demagogiškai rauda, kad tai esąs

lietuviškų organizacijų šmeižimas. Save ir jo redaguojamą „organą“, kurį be pagrindo vadina Argentinos lietuvių balsu, norėtų laikyti lietuviškoms organizacijoms.

Sovietiškų pasų pirklys, kalėjimų pėnsionistas, kuriam tik jau ne už dorybes atimta Lietuvos pilietybė, nė vieno piršto nepajudinęs padėti Lietuvos tremtiniams (Bet už tai jų laiskus klastoja. Red.), nė vieno cento nepaaukojęs dabartinėje kovoje už Lietuvos laisvės atgavimą, be atodairos tyčiojasi iš kitų veikimo, nutylėdamas kas padaroma gero ir iškraipdamas visa, kas tik jam nepatinka. Nėra tad ko stebėtis, kad nuoširdūs žodžiai apie tėvynės meilę tokiam „keistai skamba“. Tuščias muilo burbulas visi šito skandalisto pasigyrimai pažangumu, demokratiškumu ir susirūpinimui Lietuvos liaudimi.

Paleckis su Gedvyliu juk irgi taip plepa. Tipas, kuriam Lietuvos Prokuratūra 1931 m. iškėlė bylą už 94.000 „pasiėmimą“ iš norinčių emigruoti Lietuvos žmonių (United States Line kompanijoje Kaune), dabar labai godžiai ir pavydžiai svačiuoja, kiek kas teisėtai gauna algas ar pašalpos.

Nėra ko stebėtis, kad garbingi padorūs žmonės su šituo nelaimingu įpročių senių nenori nieko bendro turėti. Vienas mūsų pažįstamas rašytojas, paklaustas apie tariamą Giedraitio - Algimanto prirašomą šlamštelį, trumpai atsakė: „savigarbos sumetimas jo visal neskaity“. Ir darbininkai jau nusisuka nuo to užnuodyto šaltinio.

Mums praneša, kad Lietuvos Dieną skandalistas Nadas prie salės durų visą laiką agitavęs eiti su juo „pasilinksmit“, nepavylijo nė vieno tos patriotinės šventės dalyvio. Gal todėl tiek tulžies ir kilidėjimų vargšelis ir išliejo Lietuvos Dienos organizatoriams.

P. K. - as.

DEVEIKIS — PIPIRAS

Lūdnai pagarsėjęs K. Norkus, kuris ir mano seserel būnant Argentinoj nukniaukė 150 pezu, neseniai pagamino iš savo alkoholio aptemdytos plikės pigią šmeižtą, davė pasirašyti jo paties padarytam „pipiru“, pirminku bei inžinierium, tūlam Develkiui ir jau kaip gryną pinigą įsidėjo į savo „organo“ 479 numerį. „Gran sefor“ belošias čia Deveikis, o Lietuvoj vedžiojęs akį ubagą su armonika, Norkaus lūpomis neprastauburniškai koluoja veikėjas ir begėdiškai meluoja sakydamas, kad „L. L.“ esąs lėšų dorotojų organas. Tai jis gali kalbėti anapus La Platos. Būtų čia, aš jį paprašyčiau atitinkamoji įstaigoj įrodyti savo šmeižtą ir norkiškasis pipiras sužinotų, kad negalima apie visus pagal save ir savo vada Norkų spręsti. Rusų červoncas tik norkiškus pipirus žavėja.

«L. L.» Redaktorius.

1945 metams

— Laisvąjā Lietuvā —

Dar parēmē ir užsīprenumeravo šie gerbimī lietuvīši patriotai:

Y. X. paramos, argentīniskų	\$ 100
Lic. kūn. St. Grigaliūnas, urug.	\$ 10.20
Stefanija Cesnaitė, urug.	\$ 100

Užsīprenumeravo:

Rev. J. Prānskis.
 Mr. Frank Pukas
 Mūs M. Krutkevičienė.
 Mr. John Strauss.
 Mr. G. Vanagas
 Mr. P. Ožūlas. (Canada).
 Mr. J. Janulaitis.
 Rašytojas K. Čibiras - Verax ir \$ 5 50 par.
 Stasys Ivanauskas.
 St. Glemžn.
 Brūnūs Mikšys ir \$ 2 paramos.
 Venceslao Schulz.
 A. Bieliauskas.
 J. Gilydis \$ 10 paramos.
 Mr. S. Rapšauskas ir \$ 4 dol. paramos.
 T. Maskolionaitė.
 Ona Zybolytė.
 Juozas Mickus.
 K. Eadčianus.
 Pranas Vaškevičius ir \$ 5 paramos.
 Vincas Bartasius ir \$ 5,50 paramos.
 Genė Jurkevičiūtė
 Adomas Kalnietis ir \$ 5 paramos.
 Julius Zemaitis.
 Antanas Pranevičius.
 Antanas Pagojis ir \$ 7 paramos.
 Miras Petkus.
 Julė Lobeikienė.
 Irena Vasiliauskienė.
 Mikalina Juozapaitytė.
 Ona Augustinavičiūtė.
 Milda Kriaužylis.
 Ignas Dragūnas ir \$ 2 paramos.
 Juozas Valantiejus.
 Vytas Šiesoraitis. (Kuba.)
 Matilda Zalapugienė.
 Vincas Rimkus ir \$ 5 dol. paramos.
 Alfonsas Stiklius.
 Jurgis Naktinis.
 Juozas Spalčys.
 Mikas Visockas.
 Mūs Liucia Dorack.
 Mūs G. Machunas.
 Vincenta Sekalauskaitė.
 Albinas Ripkus.
 Juozas Gruzdas.
 Kazys Sablinskas.
 Petras Vengraitis. (Canada.)

- Laisvosios Lietuvos - atstovai

Pas kuriuos galima atskirais numeriais nusipirkti ir užsīprenumeruoti žurnalą «Laisvoji Lietuva»:

Buenos Aires

Juozas Nakutis
 c. J. Bergamini 656.
 El Palomar F. C. P.

Pranas Lesčius
 c. Herrera 287. Arti Plaza Constitución.

Juozas Seniūnas
 c. Córdoba 1450. Centre.

Jonas Rudis
 c. Republica Argentina 2302. V. Castellino.

Berisso

M. Tamulionas
 c. Perseverancia 4612.

Kordoboje

Kazimieras Sadukas
 c. Buchardo (este) 452. Barrio Inglés.

Rosario

Pr. Zakevičius.
 Av. 12 de Octubre 320. Saladillo.

Montevideo

Antanas Liūdžius
 c. Francisco Tajes 1195. Centre.

Kazys Vilkas
 c. J. P. Lenguas 1594.

Juozas Dorelis
 c. Baltimore 1515. Peñarol.

Feliksas Grigas
 c. Vizcaya 3562. Cerro.

Jonas Valjevas
 c. Rio de Janeiro 4181. Cerro.

— Laisvosios Lietuvos — Redakcijoj
 c. Rio de Janeiro 4001. Cerro.

Lietuvos Pasiuntinybė

Paiesko Žemiau Išvardintus Asmenis:

1. Kudirkaitę Petronelę ir Agotą.
2. Kudirką Juozą, visi trys kilę iš Zalvederių k.m. Žvirgždačių vals. Šakių apskr.
3. Grundulaitę - Barasienę Petronelę.
4. Barisą Juozą iš Nausėdų km. Darbėnų vals., Kretingos apskr.
5. Jekštus Mariyną ir Joną iš Valnuto vls., Tauragės apskr.
6. Savaučanską Aleksandrą iš Mažeikių miesto.
7. Rumbutį Bronislovą iš Štukilų km. Mosėdžio vals.
8. Baršauską Pijų.
9. Tumėnaitę - Milikienę Veroniką iš Kubilių km. Tauragių vals.
10. Kosių Joną.
11. Staškūną Juozą iš Sidabravos parapijos, Panevėžio aps.
12. Urbanavičių Vladą iš Linskių km. Užpalių vals. Utenos aps.
13. Tursą Dominiką iš ten pat.
14. Žemaitį Praną iš Daujočių km Sve dasų vals. Rokiškio aps.
15. Žemaitį Feliksą iš ten pat.
16. Kazakevičių Vincą iš Suvalkų Kalvarijos.
17. Kazakevič utę - Grinevičienę Eleną iš tos pat vietos.
18. Pažemecūną Kazį iš Jomiskėlio vals.
19. Pečiulį Joną.
20. Juodelę Bali iš Nasvaičių km. Užpalių vals.
21. Bučių Bronių iš Gerklinkos vkm., Šešuolių vals., Ukmergės aps.
22. Survilą Petrą
23. Bilviną Antaną iš Kėdainių.
24. Briedį ar Briedelį Juozą iš Panevėžio
25. Mešą Kazimierą iš Linkuvos.
26. Staškūną Praną
27. Karvelį Vladislovą iš Antaliežių km. Aluntos vals. (rodos gyv. Montevideo m.)
28. Malkevičiutę Mariją iš Lenartavos km. Saulėnų vals.
29. Simkevičiutę - Ramaškevičienę iš Radviliškio

Virsšpaminėtus per Pasiuntinybę paiesko jų giminės, kurie randasi įvairiose Europos dalyse. Dėl smulkesnių žinių prašoma kreiptis į Pasiuntinybės raštinę.

calle Pampa 4174

Buenos Aires.

Nuo 10 iki 13 val. kasdien, išskyrus šventadienių.

LIETUVOS KONSULATAS

Brazilijoje

Paiesko sekančius asmenis:

1. Kristjan Bakel, gyv. Urugvajuje.
2. Pilypo Lozoviko, gyv. Montevideo.
3. Liachevičiaus Broniaus.
4. Ipolito Kazio.
5. Miškinio Igno.
6. Imbraso Jurgio.
7. Kaluževičiaus Adomo.
8. Sunkomaičio Alberto.
9. Sunkomaičių - Tisliavičienės.
10. Budniką Petrą, visus gyvenančius Brazilijoje.

Ieškomieji asmenis arba apie juos žinantieji prašomi atsiliepti:

Consulado da Lithuania
Rua Jaguaribe 477.
Sao Paulo,

Lietuvoje vėl sugrįžo knygnešių gadinys, nes abiejie okupantai degino lietuvių literatūrą, kurio negarbinama rudraudona diktatūra. Lietuvių knygnešiai literatūrą vėl iš užsienio gauna.

«Adios» Rūke, duok arčiau,
Padėk sūrj ant torielkos
Ir dar paršo, vištos, sūrio —
Pažėm, kaip šimtąpūriai.

Matai, artinas Kalėdos,
O su joms malonios bėdos —
Pas Brigytą gausim būti,
Užsidedę sau eglutę.

O vėliau sėdę prie stalo,
Išmėginsim gražų, alų,
Sandvičius teptus su sviestu
Ir «frankfurteriu» užriestu.

Mus užrašė jau Brigyta,
Sakė: «visko pridaryta».
Tai per šitą baliavonę,
Jai ignybsim į pašonę.

— Jokio, Raule Idealo.
Prie gražų apkrauto stalo.
Visi po tokių smagučių,
Virsta šmėklomis tarp dūmų.

Matosi, kad baisiai lakta —
Ne viens su pramušta kakta,
Po visų vaišių smagių,
Serga saveitę drugiu.

Kad tu būtum šaunus vyras,
Gudrus, šviesus ir dar sūyras.
Linksmas, o ne nusiminęs,
Be kortų ir be degtinės.

Patarimą rimtą duosiu
Ir tuoj užprenumeruosiu,
«Laisvos Lietuvos» žurnalą,
Rimtą, įdomų be galo.

Porą pežų čia padėsi
Ir visus metus turėsi,
Žurnalą naudingą, sveiką,
Su juo leisi smagiai laiką.

«Laisvą Lietuvą» skaitysi,
Daug žinosi, daug matysi.
Kas pasauly dar šiandieną
Yra didelė naujiena.

Suprasi pinkles kalmyno,
Kurs kaip veinias iš kemsyno,

Bolševikas toks raudonas,
Lietuvoj pavirto ponas.
Kaip jis pagal savo taktą,
Lietuvius šaudė į kaktą
Ir prašiepęs kreivus lūpas,
Gyviems žmonėms skūras lūpa,
Pažinsi ir Džingis Kana,
Kaip jis vež į Kozakstaną,
Arba batsijį Sibirą,
Valką, moterį ar vyrą
Kaip gaujos tamsių maskolių,
Viską atim tavo brolių
Ir pagal jų būdą seną,
Maskolijon išg-bena.

Kaip jiems sutartys ar paktai
Ar kitoki kokie aktai —
Bolševikui be skirtumo,
Verti tikrai pypkės dūmo.

O be to, dar kaip mūs žmonės,
Prie Brazilų Amazonės
Raško kavą, skūtin bananus
Minėdami laikus senus.
Kaip jie valgo mešeriką
Ir vs keikia bolševiką.
Tarp savęs gražiai rukojas,
Lietuvybei daug darbuojas.

Ir kaip anapus La Platos,
Bolševizmo žmonės kratos,
Kaip tenai visi lietuviai,
Bekariaudami už buvį

Smakiai dirba dėl Tėvynės,
Kurį bolševiks pamynė.
Daug jie ryžtasi daryti —
Laisvą Lietuvą matyti.

Žinau, kad ir negirdėjai,
Kaip Amerikos šiaurėje,
Mūsų darbštieji tautiečiai
Į branką rusų rėčia.

Taigi, tautieči Rautiui,
Pasratyk makį truputi,
Ištrauk pežą, ištrauk kitą,
O eš tuoj parašau kvitą.

Su žurnalu pasižuoši
Ir dalykuose kituose.

Tapsi garbės vertas vyras,
O ne klaidžiojas po tyrus.
Juk šiandieną viską lemia,
Jau nei turtai anei žemė,
Bet ka moki, ką skaitai
Kaip gyventi tu mąstai.

«Gane, Rūke, duok pakąjį,
Ar aš durnas, ar jau ką jau —
«Laisvą Lietuvą» skaitysiu
Ir visiems tai pasakysiu.

Imk, še pežą, te ir kitą,
Duok čia kvitą parašytą.
Juk kaip buvo, kaip nebuvo,
Teguvoj «Laisvą Lietuvą»!

Tegu kaip rašė vis rašo —
Lietuvius vienybėn prašo.
Tekovoj prieš bolševiką
Ir saviškį pardaviką.

Linksmos Dainelės

RAZLUKA

Rosieja, ty Rosieja,
Soviecka mylima,
Dainuoja tavo «piesnias»
«Litovskaja» mama
«Ty znoeš» sese mono,
Tautiečių aš «bojus»,
Gražųjų savo dainų
Daugiau jau «nepoju».
Kopūstų lapų, košės,
Dar yr — neretik dejuot.
«Pokušal», kad nestiptum —
«Dajos» ruskai dainuot:
«Podlec'ci, ty Podlec'ki,
Tu dušą «satanu»,
Už grašį azijatui
«Prodal' svoju stranu».
Ir bėda arba «plocho».
Pod'ec'ki, kas daryt?
Kad mes visi «po ruski»
«Nemožem govori».
Maskolai juokias iš mūs,
Verčia į Staliną žiūrēt
Ir su lazda raudona,
Mokin Rosieją temylēt.
Girdi, «na čort vaša Litva,
Tak malenka» žalis,
Mongolas boševikas
Jus rojan nuvatys.
Lietuvos užgrobito šventėj, specialiai
«draugai» Arfelkinui, duetu sudainavo Veronika Nečistata ir Jurgis Zabediejus

«Darbo» Komunistai, Taip Dainuoja,
LIETUVIAMS PATRIOTAMS

Dirbk ir melksis, nes taip reikia,
Zino Stalinas ką teikia,
Būk klusnus nerinktai valdžiai,
Gerbk nagsiką skaniai saldžiai.
Užmiršk taują, savo šalį
Gerbk gruziną visogali,
Kaik truputį kapitalą,
Lietuvybę mesk į belą.
Užsikabink sau piautuvą
Ir padėk draskyt Lietuvą —
Plėskie turį savo brolių,
Dėl akypilėšų maskolų.
Vilkdams jungą komisaro,
Nematyk ką Judos daro,
Kad kartais neatsiskaitytum,
Kuomet laisvę vėl įgysi.
Tu tik dirbk sau sunkius darbus,
O kacepal surinks skarbus.
Pasijungę jie lietuvį
Ir prispaudę jo liežuvį.

URUGVAJAUS LIETUVIŠKAI KALBANČIŲ

«Darbo» Ruskelių

HIMNAS

Žiužių, vyno, aukų kraunam turtus,
Juos nukniaukiam sovietų vardu.
Přavoslavijos garbinam burtus,
Nes už tai gert ir valgyt gardu.
Su torielkom į žmones keliaujam,
Rinkt aukų ir apgauti kvafus.
Pažadais juos kaip maišu apmaunam,
Kas tik kliuva, jaunos ir senas
Sukilkit, vis šaukiam, vaduokit,
Mūs kromelį lankykit gausiai
Ir pinigus mums atiduokit,
Tai gyvensit sovieckai tikrai.
Su fašistais ir naciais sėbraujam,
Jiems pagelbstim apgauti vargšus.
Atkakliai prieš teisybę kariaujam,
Nes kitaip mūs «pučerc» pražus.
Penktolana per «Darbą» bauginam,
Rajaus vardu vedžiojam paikus,
Rimtą spaudą mes keikiam, naiknam,
Mes važiuojam pakintę mulus.
Nuo avelių kvafų kerpam vilnas,
O jų aukas, kaip girios vilkai,
Kad mūs makis visuomet būt pilnas
Ir raudoni besočiai pilvai
Darbininkai vispd, kad mus gerbtų,
Gertų žiužias, kilotų rankas.
Mūsų «centras» sovieckai, kad tarptų,
Kad kvailieji mums dėtų aukas.
Gažinierių surinksim daugybę,
Tai kultūros mūs armija bus,
O kai rojaus įkalsim kvailybę,
Tai turėsime čekistus savus.
Kai delmonas bus pezais pripiltas,
Tai ant Agraciados dangus nušvis,
Nors sugrius mūsų stotomas tiltas,
Bet naudokimės kol dar naktis.
Mes, kaip dėlės jau būsim prigėrę,
Žmonių praitalo, darbo, aukų,
Tuokart eisim draugėj susitvėrę,
Su gauja stvirų veltėdžių.
Sukilkit, vis šaukiam, vaduokit,
Mūs kromelį lankykit gausiai
Ir pinigus mums atiduokit,
Tai gyvensit sovieckai tikrai.

K. Kadritis.

Kažko iš Juozapo pypkės,
Jau makorkė mažiau rūksta —
Daug tautų užgrobes turi,
Bet vistiek jam visko trūksta.
Nors «Doičlandas» ir sudribęs,
Bet Juozulis įsikibęs,
Tautų laisvę nori smaugti,
Kol atomo gaus regauti.

Dédés Bruno Kampelis

„Kas yra ponas daktare, kad aš paskutiniu laiku jaučiu niežėjimą kojose?“

— Ar tik tamsta nesl kasininkas?

„Kuo skiriasi darbas nuo kapitalo?“

— Paskolinti draugui 100 pezų — tai kapitalas, o juos atsiimti — tai darbas.

Ponas: — O tu kokio velnio čia ieškai?

Tarnas: — Tamstos, ponuli, prašau arbatos gerti.

— Ar nesat pergyvenę traukinio nelaimę?

— Taip! Tunely pabučiavau ne tą moterį, kurią norėjau.

Mariampolėje, viena kaimietė žiūri į didelį Stalino paveikslą. Priėina prie jos komisaras ir klausia: „Ar žinai kas čia toks? Tai maršalas, generolų generolas.“

„Meluoti vaikai, skubiai atsako kaimietė. „Jei jis toks didelis generolas, tai kodėl iš Lietuvos neisvaro bolševikų.“

— Kaip einasi Juozai?

— Ačiu Stalino saulei. Pagaliau, ką čia klausai, juk žinai, kad skūstis negalima ...

Vilniuje, lėjęs krautuvėn bolševikų leitenantas parodo pirštą į naminį muštą ir sako: „Duok man du šmota šio pomėsto sūrio.“

Pardavėjai padavus, bolševikas vieną tuojau ima valgyti. Krautuvėj būvęs lenkas nusisūpyso ir sako: „To mylo.“ (tai mušias). Leitenantas piktai pažūri ir atsako:

„Milo, nemilo“, pinigai mokėti, tai reik ir suvalgyt. Poniakumų mes nepripažįstam ir kramtydamas „ponišką sūrį“ išėjo lauk.

Kai Urugvajaus lietuviški ruskeliai minėjo okupaciją penkmetį ir rešė rusams padėkų už Lietuvos pavergimą, toji kampanijoj buvo ir vienas „politruk“ su savo „dama sin frak“. Toji dama vis derinos prie draugo Arielkino ir prilindusi prijaučino publiką savo rusiška kalba. Pasistaičius, pasivaičius ir akis pavaičiusi ji garsiai prabilo:

„Ehe, ee, zdiriasvul gaspidin siniuor. Moj vyroj bolšoj bolševikoj. A todos fasistoj išoj virve za kakla ir budeš pakaril. Si, si gaspidin siniuor. Moj vyroj budis komisar, ba el bolšoj laidak: ehe gaspidin siniuor.“

Draugas Arielkinas pasiūžūrėjo į „dama sin frak“ ir garsiai tarė: „S poršyvoj ovey chot sersti kloch.“

PERKŪNE, DIEVAITI, APSVIESK JŲ PROTA

Argentinos paleckuojančių saviraštyje, vienas būvęs poetas griaudžiu balsu siūlo visus smūkelius pasiūsti velnio ir iš Perkūno dievaičio Lietuvai išmesti Titų. Čia „draugas“ balsielfs riebiai prašovė: kaip visiems žinoma, rūstusis dievas Perkūnas lietuvių tautai, deja nepašyktėjęj Norių ir Vaidenių, taip lygiai Titų ir Titukų.

Urugvajuje gyvenančių lietuviškų Mastvos brolių „Darbas“, neseniai parašė, kad būvęs Lietuvos Seimo socialdemokratų frakcijos narys Pranas Vikonis, kislngomas skaitęs savo „desertaciją“. Kadangi desertacijos skaito kokio nors doktorato gavimui, tai lengva atspėti, jog lietuviški Kremliaus gizeliai, Pranui Vikonui suteikė „doktorom kaibilainorum“ titulų. Tai vėl turim naują Sundaktarį.

Pas mus dabar visi garsiai kalba:

„Ką Jurgucis paporina, tai Mikucis rašo.“

Taip Mikucis Krasinskas ir „rašo“, tik bėda, kad niekad tiesos neparaso. Neseniai „Keleivyje“ jis apmeizė Urugvajaus lietuvius, išvardindamas juos girtuokliais, paleistuvais, tamsūnais ir komunistais. Mat, Krasinskas apie kitus sprendžia pagal savo metro ilgį. Neseniai, tunc pačiame „Keleivyje“ Mikucis vėl meļ paporino: jis ten negražiai provokuoja „Laisvąją Lietuvą“ ir jos redakcijos narius. Be što, Mikucis begėdiškai meluoja satydamas, kad Jurgis Lazdauskas redagavęs „Laisvąją Lietuvą“, ir Krasinskas ir visi žino, kad Lazdauskas „Laisvąją Lietuvą“ redagavo tiek, kiek ir Krasinskas. Bet Krasinskas, kuris mums rašo prieš „Keleivį“ ir „Darbą“, „Darbui“ rašo prieš mus ir „Keleivį“, o „Keleivius“ prieš visus ir negali būti ne veidmainys ir ne pigus provokatorius.

— Kaip mainosi laikai ir vaikai, kaimynele.

— O kas tokio atsitiko?

— Na gi mano vaikai, kai maži buvo, tai Marytė tik su nudąžytom lėčėm žaisdavo, o Vytukas tik su kareiviais. Dabar gi, kai paugo, tai Vytukas tik su dažytom lėčėm, o Marytė tik su kareiviais žaidžia.

Daktaras: — „Nėra kitos išeities, tamstai reikės įdėti stiklinę akį.“

Ligonis: — E, tai neapsimoka.

Daktaras: — Kodėl neapsimoka?

Ligonis: — Jeigu tikrą akį man išmušė su kumščiu tai kiek galės laikyti stiklinę akį. Neapsimoka, ponas daktare.

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

- ANDES -

de

Antonio Yankus

ANDES 1257 — TEL. 8-18-05

Motery ir vyrų rūbų valymas. Visų rūšių skrybėlių valymas ir reformos. Kostiumų ir paltų išvertimas. Lietuviams nuolaida.

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties teises.

Atlieka:

Visus elektros įrengimus ir pataisymus.
Lietuviams Didelės Nuolaidos.

c. San José 1088

Telefonas: -- 8. 79. 56. —

Kaunas

Pieninė ir Alinė

Andriaus Alekno

c. Bogotá 4001, esq. Bélgica
CERRO.

Visuomet švieži produktai, ekonomiškos kainos, skubus patarnavimas. Pasitinkint.

LIBRERIA

ESAS

Geriausių pasaulinių rašytojų knygos. Įvairūs popieriai: kartonas, celofanas ir kt. Rašomieji dalykai ir mokyklų reikmenys. Atvirutės, albumai. Užsakymus siunčiam ir paštu. Piveža tranžvija: 7. 9. 12 ir 61.

Arenal Grande 2555

Tel. — 27755. — Montevideo.

Cesna Radio

Adolfas Česna

— Radio Technikas —

Gamina radio aparatus ir taiso senus, rūpestingai ir prieinamomis kainomis. Paroduoda ir išsimokėjimui.

C. San Fructuoso 1827.

Montevideo.

PETRO ir BRONIAUS

Evovlucku

Peninė - Bar - Alnosenas
calle Berna 1860,

Villa del Cerro

Telefonas: — 22. 11. 94. —

Kamionai perkraustymai kiekvieną parinkalavimu, įvairūs pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei užsienio gėrimai, ekonomiškos kainos, skubus ir sąžiningas patarnavimas. Mėgstama Ceros lietuvių užėiga.

PROVISION

Vilnius

JONO ir ONOS

SCESNULEVICIU

calle Vizcaya 4149, esq. Berna.
Cerro.

Namų Dizymas ir Dekoravimas.
Jų taisymas. Taip pat pataisau vandentekį, elektros laidus ir k.

JUOZAS VALAIKA

c. Rio de Janeiro 4001, Cerro,

Darbas garantuotas. Ekonominės kainos.
Lietuviams Didelės Nuolaidos.

Domés

Lietuviai, nesiduokite išnudojami! Visais visokių dokumentų sudarymo, bylų bei giminių suradimui, patarimo ir kitais reikalais tik — Laisvosios Lietuvos — Redakcijoje kreipkitės. Patarimai ir patarnavimai velti.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

Redención Melilla — Tel. 22-00-56

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama
gera prekė, ekonominė kaina ir skubus
bei mandagus patarnavimas.

GRECIA 3432—CERRO—Tel.: 22 10 54

Čia ir lietuviai fotografuojasi visuomet.

Rūbų Siuvykla

JUOŽAS MIKALAJONAS

Savininkas

Gobernador del Pino 4511 LA TEJA
MONTEVIDEO

Visi lietuviai siuvasi drabužius tik čia,
nes runda garantuotą darbą ir nebrangiai.

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.

Sección Mecánica y Estampados.
Matrices de Todas Clases.

Y Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

Molinos de Ruffo 473-

Teléfono 22-55-05.

MONTEVIDEO

IMPERIAL

GARINĖ RŪBIJ VALYKLA

Rūbų išvalymas su lig "Duplex" siste
Šermenų rūbai. Dažymas ir reformavim
skrybelių ir kostiumų. Neįsišaloma užac
mas skylių bei perplėtimų. Lietuvian
nuolaida: tik \$1.50 kostiumo išvalym
ir išrosymas.

Centralinis Namas:

Calle EJIDO 1241. Tel. 91-9-10

skyrus ir dirbtuvės:

Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDE

Joyería Orienta

DALMIRO BORSANI

Savininkas

Parduoda laikrodžius, žiedus brang-
akmenis, fantazijas, sukso išdirb-
tinius su įrašais vardų. Taiso lai-
krodžius ir papuošulius.

SARANDI 644-MONTEVIDEO Tel. 8-05-3.

Restaurant y Pensióñ Sean Bretaña

Juozas Ramonas

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams
atvažiuojantiems iš Argentinos. Svei-
kes valgis. Svarios lovos pavieniam
ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Telefono: 8-39-05